

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 43 (770) • SPALIS — OCTOBER 22. • 1964 — Donelaičio metal • 15¢ • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. W., TORONTO 3, ONT., CANADA • TEL. 368-6813

Kovoje nemiršta

Kovos lauke viena pusė paprastai pralaimi; jei kova yra gyvenimės reikšmės, viena pusė ne tik pralaimi, bet ir žūva. Pastaraisiais dešimtmečiais tokion kovon yra įtraukta religija komunistinės valdžios kraštuose. Kova trunka jau 40 metų, ir jos galo dar nematyti. Priešingai, pastaruoju metu maskvinis kompartijos centras tą kovą atnaujino, sustiprino ir įjungė daugiau neva "mokslių" ginklų. Tai rodo, kad religinis gyvenimas Sov. Sąjungoje nėra visai sunaikintas, nežūrint 40 metų atkaklios ir net kruvinos kovos. Propagandistai sako, kad belikusios senos atgyvenos, kurioms reikia paskutinio smūgio. Bet stebint iš šalies matyti, kad kovojama ne vien su senų žmonių "atgyvenom". Net pačioje sovietinėje spaudoje minimas jaunimas ir baramas už religines apeigas krikšto, vedybų, laidotuvių atvejais. Jau vien tai rodo, kad religinių apraiškų yra net ir jaunime, išaugusiame jau ateistinio komunizmo laikotarpyje. Be to, ateina žinios, kad nemaža dalis jaunimo priklauso įvairiom religinė grupėm — sektom. Iš to galima spręsti, kad neviskas liko sunaikinta.

Antra vertus, nėra pagrindo gautis, kad ilgoje kovoje religinis gyvenimas nenukentėjo. Reikia pripažinti, kad jis labai daug nukentėjo — fiziškai, moralškai ir materialiai. Buvo sunaikinta šimtai ir tūkstančiai tikinčiųjų ir jų vadų, sugriauta daugybė religinių centrų, viešai suniekinti dvasiniai vadovai ir t.t. Tai, be abejonės, milžiniški nuostoliai, tai savotiškas gaisras, kuriame žuvo ne tik žmogaus kūnai, bet ir jo dvasinė, moralinė ir materialinė pusė. Reikia betgi pastebėti, kad daugiausia liko paliešta jos pusė, t.y. institucinė, organizacinė. Šioje srityje persekiojimo smūgiai buvo skaudžiausi ir nuostolingiausi. Tie smūgiai nėra baigti ir griauja dar kaikur išlikusias sienas. Bet tai neviskas. Religija nėra vien institucija su savo išorinė organizacinėmis formomis. Jos esmė yra dvasinė, ir nenyksta drauge su išgriautomis sienomis. Religija yra esminis žmogaus sielos polėkis, kuris netekęs vieno formų, susiranda kitas. Kai jis negali reikštis viešai, išlieka gyvas slapta. Ir kol nesunyksta žmogus, nesunyksta ir religija. Pastaroji gali būti slypinti, paklydusi, iškrypusi, bet jos sunaikinti niekas negali. Tai neapčiuopiama tikrovė, kuri išlieka nesunaikinta ir žiauriausio persekiojimo laikais. Ši religija kovoje nemiršta.

Kovoje su religija yra dar vienas būdingas dalykas, kurio paprastai nepastebi jos persekiojantys, būtent tai, kad kova religiją žadina ir savotiškai ją stiprina. Tai liudija ilgų persekiojimų laikotarpiai praityje. Susidarė net posakis, kad kankinių kraujas yra krikščionių sėkla. Puolama žmogaus religija, kaip vidaus šventovė, ugdo savo atsparumą ir darosi budresnė. Ji pasitraukia į tokią gelmę, kur nepasiekia jokia persekiojimo ranka, ir išlieka gyva. Tokiai esmei religijai daug pavojingesnė yra letarginė ramybė, nes joje gali apsnūsti, ir likti abejinga. Tokius reiškinius matome pvz. laisvajame pasaulyje, kur religinis gyvenimas nėra nei varžomas, nei persekiojamas. Čia institucinė — išorinė religijos pusė atrodo tvarkinga, bet vidinė daugeliu atvejų yra apsnūdusi, nes gaivinantieji veiksniai nevisai pasiekia vienodai arba nevisi vienodai juos priima. Be to, čia tiek daug migdantių veiksmų, kad žmogui reikia pačiam budėti savo asmens ugdymo srityje, kad nesunkytų religinis — dvasinis gyvenimas. Užtat su pagrindu kaikurie vakariečių žurnalistai ir pastebi, esą sovietai sėkmingiau galėtų naikinti religiją duodami didžiausią laisvę bei steigdami religines institucijas. Jie nurodo, kad pvz. Skandinavijoje, Prancūzijoje nureligėjimas atėjo didžios laisvės keliais. Pagaliau kaip ten bebūtų, viena lieka aišku: religija, kaip esminis žmogaus polėkis, kovoje nemiršta, nors religinės institucijos ir būtų sunaikintos; kai ateina atitinkamas laisvės laikotarpis, ji vėl apsiieškia naujomis formomis. Tuo pagrindu mes tikime, kad ir okupuotoje Lietuvoje, kur religinis gyvenimas tebėra persekiojimo varžtuose, ateis laikas naujam atgimimui ir kad Vilniaus garsioji katedra, dabar paveikslų galerija, vėl taps viso krašto centrine šventove.

Pr. G.

Dail. Fra Angelico Kančios garbe ir pergale spindintis Kristus

PAKEITIMAI APEIGOSE

Romoje paskelbti pakeitimai katalikų pamaldose. Nuo 1965 m. kovo 7 d., t.y. pirmojo gavenios sekmadienio, kunigai, laikydami Mišias, lektiją ir evangeliją skaitys atsisukę į pamaldų dalyvius; paskutinė evangelija ir maldos po Mišių praleidžiamos — Mišios baigsis kunigo palaiminimu; kai kurios Mišių maldos, iki šiol kalbėtos tyliai, galės būti kalbamos garsiai arba giedamos; Mišių maldų tekstai turi būti patvirtinti atitinkamų kraštų vyskupų konferencijų; naujai statomose

bažnyčiose altoriai bus irengiami taip, kad Mišios galėtų būti laikomos veidu į žmones. Tie pakeitimai padaryti remiantis II Vatikano santarybos priimtu dekretu. Jie jau ir dabar daugelyje vyskupijų jau vykdomi. Nuo ateinančio kovo 7 d. jie bus visuotinai vykdomi. Pakeitimų tikslas — priartinti apeigas žmonėms ir įjungti tikinčiuosius į aktyvų dalyvavimą pamaldose.

Vatikano santaryba priėmė pasiūlymą leisti katalikams tam tikrais atvejais dalyvauti bendrose maldose su nekatalikais, kuriomis siekiama krikščionių vienybės. Tokius leidimus atvejus nustato vietos katalikų vyskupai.

Santaryba taipgi nutarė leisti katalikams laikyti atvejais priimti sakramentus ortodoksų cerkvėse, o ortodoksams — katalikų šventovėse. Tuo pabrėžtas abiejų Bažnyčių artumas. Nutarimas neliečia protestantų, nes sakramentų srityje jie esmingai skiriasi nuo katalikų ir ortodoksų. Nutarimai dar nėra galutiniai; kadangi didelė dauguma santarybos narių jau tais klausimais pasisakė, manoma, kad jie nebebus keičiami.

Specialus pranešimas iš Romos

Visuotinė santaryba iš arti

Rugsėjo 23 d. visuotinės santarybos Tėvai, dalyvaujant popiežius Paulių VI, iškilmingai atsisveikino su šv. Andriejaus relikvija — galva, kuri per 5 šimtmečius buvo saugojama Romoje. Ta proga kard. P. Marella atlaikė Mišias. Vienos kard. P. Koenig tarė žodį, kuriame išryškino šv. Andriejaus relikvijos grąžinimą Graikijos ortodoksams reikšmę. Kalbėtojas pabrėžė, kad popiežiaus noras grąžinti šią relikviją reiškia tikrą norą nuširdžios taikos ir vienybės. "Šv. Andriejus, kuris yra šv. Petro brolis ir tuo pačiu kraujo ryšiu yra taip artimas pirmajam popiežiui, teudėga katalikuose ir ortodoksuose tikra Dievo meilė ir tebūna jų tiltas ir vienybė", — pareiškė kard. Koenig.

Valstybė galinti rinktis

Pasibaigus pamaldoms, santarybos Tėvai pradėjo svarstyti religijos bei sąžinės laisvės klausimą. Pranešėjas Bruges vysk. E. J. De Smedt pradžioje pastebėjo, jog esą pirmą kartą istorijoje visuotinė Bažnyčios santaryba svarstanti šią komplikuatą ir gana svarbią problemą. Pirmas šia tema pasisakė Palermo kard. E. Ruffini. Esą valstybės vyriausybės turi pripažinti visiems piliečiams lygias teises išpažinti savąją religiją ir niekas negali kliudyti valstybei pasirinkti kokią nors religiją kaip išskirtiną valstybės religiją. Toliau kard. Ruffini pagedavo, kad santaryba viešai pareikštų reikalavimą, jog K. Bažnyčiai būtų pripažintos jai pri-

Išėivijai siūlo pasiduoti

J. G R I K I S
Mūsų korespondentas Švedijoje

Laisvės kovotojai reikalingi pamos, todėl jos šaukiasi ir laukia. Kitas klausimas, ar yra kas nors pasiryžęs tokia paramą suteikti. Lietuvos partizanai, Vengrijos sukilėliai ir kitų R. Europos tautų kovotojai mirė ne tik nesulaukę paramos iš Vakarų, bet dargi visai nesuprasti. Tą jau praeitis. Bet kaip dabar? Nors ir kitokiomis priemonėmis, pavergtos tautos tesia savo kovą už laisvę. Ši kartą pateikiame porą pavyzdžių, iš kurių galima spręsti, kad Vakaruose siūlomi labai abejotinos rūšies receptai.

NEBENDRAUTI SU ESTAIS

Pernai suomių komunistų spauda smarkiai užsiūpėlė savo krašto studentus už tai, kad jų organizacijos palaikančios glaudžius santykius su kolegomis estais tremtyje. Net pats buv. premjeras Karjalainen buvo priremtas prie sienos už tai, kad dalyvavęs vienos estų korporacijos šventėje Švedijoje. Dėl tos priežasties jis nebuvo išrinktas agrarų partijos vadovu. Jo kandidatūra pasirodė dabartiniam Suomijos prezidentui Kekkonen "nesuderinama" su krašto interesais. Suomiiu studentų organizacijos buvo apkalintos vengiančios "kontaktų" su okup. Estijos kolegomis ir bendraujančios su tremties "reakcininkais bei išdavikais". Svarbiausia, jog tuo būdu prasilenkta su vad. Paasikivi-Kekkonen linija, kuri tebe laikoma vienintele Suomijos užs. politikos galimybe.

NUTRAUKĖ RYŠIUS SU TREMTINIAIS

Kilus triukšmui, dar gerai vasarą suomių studentų organizacijos nutraukė savo ligtolinius ryšius su estais tremtiniais. Iki tol skirtosios pastariesiems stipendijos buvo nutrauktos ir pradėtos skirti išimtinai Tartu univ. studentams, atrenkamiems okupacinio režimo. Siemet pavasari įvykęs prez. Kekkonen vizitas Estijoje taip pat turėjo ryšio su šia nauja "kontaktų" kryptimi. Vis dėlto faktiškai visus ryšius iš karto nutraukti nebuvo lengva. Dar nepriklausomybės laikais abiejose pusėse buvo užmegzta daug asmeninių ryšių, kurie išlaikė sunkių laikų bandymus. Toji tradicija korporacijose iš "senjorų" perėjo į "junjorus". Tie ryšiai studentijoje juo labiau buvo stiprinę pokaryje dėlto, kad sov. režimas iš savo pusės labai ilgai sąmoningai kludė pavergtiesiems estams palaikyti santykius su suomiiais.

KITOKI BALSAI

Vyriausybės įsikišimas buvo skaudžiai jaučiamas — kaip brovimas iš studentų vidaus reikalų. Todėl, net santykius oficialiai nutraukus, dar neviskas nutrūko. Suomiiu studentų laikraščio redaktorius, patsai smarkiai pasisakęs už santykių nutraukimą, šios vasaros gale atvyko dalyvauti estų tremtinių studentų suvažiavimui "kaip privatus svečias". Dėdomia, kad sugrįžęs tas "svečias" — Paavo Lipponen — pasiskelbė straipsnį, kuriame pareiškė tokias mintis. Girdi, svarbu

komunizmu — rašo "DN" —, ir bus atgaivinta mintis, kurią tūkstančiai amerikiečių gali suvokti kaip konstruktyvią užsienio politiką! Laikraščio baimė kelė respublikonų kandidato rinkiminiai pažadai "kovoti už Rytų Europos kraštų išlaisvinimą nuo komunizmo". Beje, Goldwateris, anot "D. N.", vengia pažadėti tiesioginę Amerikos ginklų paramą antikomunistiniams pasipriešinimo sąjūdžiams R. Europoje, kaip tai buvo padaręs Dulles prieš Vengrijos sukilimą 1950-ųjų pradžioje. Vis dėlto savo pavojingai miglotais samprotavimais jis gali sudaryti įspūdį, kad respublikonų vyriausybė siektų "R. Europos išlaisvinimo". Todėl labai svarbu, kad amerikiečių debatuose būtų aiškiai pasakyta, kad sen. Goldwateris nesupranta, ką sako... Ir štai kodėl "nesupranta": "Šiandien galime konstatuoti tam tikrus atsilpalaidavimo ženklius satelitų sistemoje. Tačiau kiekvienas amerikiečių mėginimas, kiekvienas vakariečių mėginimas išnaudoti nuotaikas kraštuose, kurie pramatomu laiku pasiliks rusų itakos sfera, turi vykti visai kita linija nei Goldwaterio siūlomu tamsiu ginklų žvanginimu".

SOVIETINĖ GALVOSEN

Ir čia, kaip matome, peršama ta pati pasidavimo mintis: pavergtieji, jūsų vergija Chruščiovo (ir jį laiminančių vakariečių) ženkle tampa vis didesnis jūsų laisvės, tik būkit protingi ir nusiurinkite!... Vėta šioje vietoje priminti žodžius, kuriuos anam suomių gudragalviui jo paties laikraštyje pasakė kitas jo tautietis: "Jūs raginate estus pasiduoti, bet aš manau, jog tai įžeidimas sakyti tautai pamesti vilgtį". Pasidavimo skelbėjai šis pavadinimas "kultūrinio radikalizmo" atstovai, kuris, pats pasidavęs sovietų propagandai, drįsta reikalauti laisvės tiktai juodiesiems, bet ne brolių tautai.

Katalikų moterų suvažiavimas

Kanados Liet. Katalikų Moterų Dr-jos centro valdyba šaukia visuotinį suvažiavimą š.m. lapkričio 28-29 d. Toronte. Į suvažiavimą kviečiamos skyrų atstovės (viena nuo 10 narių), garbės narės, centro valdybos bei centro revizijos komisijos narės, skyrų pirmininkės, centro ir skyrų dvasios vadai. Taip pat kviečiamos viešnios — Sv. Onos ir Sv. Elzbiotos dr-jų atstovės, JAV katalikų moterų atstovės ir kt. Suvažiavimas prasidės Sv. Jono Kr. par. bažnyčioje lapkr. 28 d., šeštadienį, pamaldomis ir agape. Po sedžiai vyks LV Namuose. Š.m. sueina 15 m. nuo pirmojo katali-

kių moterų skyriaus įsteigimo Kanadoje. Ši suvakta bus atžymėta iškilmingu aktu — koncertu Prisikėlimo salėje lapkr. 29 d., sekmadienį. Tam ruošama atitinkama programa. Dabartinę c. valdybą sudaro: L. Imbrasienė — pirm., S. Aušrotienė — vicepirm., D. Keršienė — sekr., P. Urbonienė — ižd., Z. Daugvainienė — "Moters" žurn. reikalams, S. Butkevičienė — social. reik., "Moters" red. — Iz. Matusevičiūtė. Dr-jos skyriai yra: Toronte (du skyriai), Montrealyje, Hamiltone, Delhi, Londone, Ont. Suvažiavimo reikalais kreipitis: L. Imbrasienė, 57 Marion St., Toronte 3, Ont.

Kanadoje: partija ieško vado

Konservatorių partija, pasitraukus ar į pensiją išėjus dabartiniam jos vadui Diefenbakeriui, gali vėl greitai sustiprėti. Grupė jaunų partijos veikėjų jau dabar planuoja kaip partiją padaryti populiaria miestuose. Pagrindiniai organizatoriai: D. Camp, reklamų b-vės pirm., G. Hogan ir R. Macaulay, buvęs Ontario prov. prekybos min.

Liberalų partijos populiarumas, nežūrint visų sunkumų parlamente, nėra sumažėjęs. Pagal viešosios nuomonės instituto duomenis, per praėjusius rinkimus už liberalus pasisakė 42% balsuotojų; šiuo metu už liberalus pasisako 47%.

Ukrainiečių jaunimo federacija, įkurta Kanadoje prieš 30

metų, turėjo savo kongresą Toronte. Kalbėjo prekybos min. Mitchell Sharp. Federacija buvo įkurta studentų siekiant "organizuoti ir auklėti jaunimą būti gerais Kanados piliečiais, kurie nepamirštų, kad jie yra ukrainiečių kilmės". Šiuo metu federacijai priklauso daugiausia trečios kartos ukrainiečiai 16-30 m. amžiaus, iš kurių dauguma dar kalba ukrainietiškai.

Parlamente vėl buvo iškeltas pirkejam apsaugoti klausimas ir buvo siūloma praveisti įstatymą, pagal kurį būtų suvienodinti įvairių prekių įpakavimai. Šiuo metu reikia matematiko, kuris krautuvių apskaičiuotų, ką geriau pirkti: 3% uncijos dėžutę už 25 ct., ar 5% uncijos už 35 ct. Panašiai yra su visomis prekėmis.

Kanados vėlavos klausimui svarstij komisija, kuri buvo sudaryta parlamento po 3 savaitių diskusijų, gavo net 4.200 įvairių vėlavos projektų. Komisija už dviejų savaitių duos savo pasiūlymus parlamentui.

Vyno gamintojai namų rūsiuose atima iš valstybės išdo 12 mil. dol. per metus. Tokia suma vyriausybė surinktu mokesčių pavidalu. Vien tik Toronte, kur yra apie 125.000 italų, praėjusiais metais buvo nupirktas iš Kagen. kons. dr. J. Žmuidzinas. Dabavavo visa eilė žymių svečių, už 4 mil. dol. Įstatymais yra leista kiekvienam suaugusiam per metus gamintis iki 100 galionų vyno be specialaus leidimo.

Hamiltono Jaunimo Centro

pamatai ir lenta su atitinkamu įrašu lietuvių ir anglų k. pašventinta spalio 18 d. su prideramom apeigom. Toji lenta — išskaba kol kas įmūryta ties pastato pamatais ir liudija praeviams, kas ten statoma. Šventinimo apeigas atliko mons. A. Giovanetti, Vatikano stebėtojas prie Jungt. Tautų Niujorke; atitinkama kalbą pasakė gen. kons. dr. J. Žmuidzinas. Dabavavo visa eilė žymių svečių, už 4 mil. dol. Įstatymais yra leista kiekvienam suaugusiam per metus gamintis iki 100 galionų vyno be specialaus leidimo.

Savaitės įvykiai

LABAI NELAUTAI GRIUVO IS SOSTO SOV. SAJUNGOS DIKTATORIUS N. CHRUSCIOVAS. Diktatorium jį dabar vadina ir jo draugai bei pati komunistinė oficialioji spauda. Nuvertė patys artimiausieji jo draugai partijos centro komitete. Naujoji vyriausybė: A. Mikojanas — prezidentas, A. Kosyginas — min. pirm. ir partijos I sekr. L. Brežnevas — faktinasis valdovas. Rusijos komunistų partija pasigedo kolektyvinės vadovybės. Su Chruščiovu pašalinti ir jo artimiausi draugai. "Pravda" kaltina Chruščiovo šiais punktais: beprotiškas planavimas, nesubrendę skubūs sprendimai ir tokia pat veikla, individualus gyrimasis, mėtymasis frazėmis, mėginimas komanduoti, nenoras skaitytis su mokslo ir praktikos patirtimi. Partija visą laiką sieksi kolektyvinio valdymo, o Chruščiovas "nuolat ejęs prieš bendrą ideologiją ir praktinę asmeninį kultą". Jis dabar kaltinamas už santykių pairimą su raud. Kinija ir už nepasisekimus žemės ūkyje. Kokia bus naujųjų valdovų politika, galima tik spėlioti. Ju pasitintiniai kitose valstybėse jau spėjo painformuoti valstybių galvas, kad sovietai tės koegzistencijos politiką ir gerins santykius su Kinija. Brežnevas pirmojo

savo kalboj pareiškė, kad naujoji valdžia gerins santykius su užsieniais ir rūpinsis vidaus ūkine gerove.

Spėjama, kad ryšium su Chruščiovo nuvertimu atsiras ir chruščiovinkų partija šalia leninistų ir stalinistų. Jau dabar lenku, vengru ir kt. komunistai giria Chruščiova. Austrijos ir Italijos komunistų partijos prašo pilno paaiškinimo apie Chruščiovo nuvertimą.

JAV prez. Johnson ryšium su įvykiais Maskvoje ir Kinijoje pasakė televizijos ir radio kalbą, kurioje pareiškė, kad JAV ir toliau nesiruosia "nieko laidoti", yra pasirėngusios testai taikos politikai. Esą JAV sekancios naujuosius įvykius Maskvoje ir manan-

(Nukelta 16 psl.)

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. Catholic Cultural Society of Canada
Subscription rates: \$5 per year, \$3 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa,
and for payment of postage in cash.941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

Visuotinė santaryba iš arti

(Atkelta iš 1 psl.)

nės ir bedieviškos sistemos at-
žvilgiu. Santaryba esą turėtų tie-
siojai kreiptis į Jungtines Tau-
tas, prašydama, kad būtų iškil-
mingai paskelbta religinės laisvės
teisė bei numatyti būdai, kaip ją
praktiškai įvykdyti.

Atskirti ateizmą nuo valstybės

Panašiai pasisakė ir Vienos
kard. P. Koenig. Jo nuomone,
schemoje turi būti užsiminta apie
tragišką realybę tų tautų, kurios
neturi jokios religinės laisvės,
kur vyriausybės yra susirūpinu-
sios ateizmo propaganda ir tik
šiam pastarajam suteikiama pil-
na laisvė. Daugelyje kraštų reli-
ginė laisvė esanti suvesta į pa-
prastą kulto laisvę. Jaunimo re-
liginis auklėjimas esąs klaido-
mas visomis galimomis priemonė-
mis, net ir įstatymais. Tokiose
kraštuose susidaro dvi piliečių
klasės: ateistų ir tikinčiųjų. Iš jų
tik ateistai turi teisę užimti at-
sakingas valstybės vietas ir nau-
dotis kitomis pilietinėmis teisė-
mis. Šitoks neteisėtas tų kraštų
atsakingųjų elgesys kelia didelę
netoleranciją, daug kartų baise-
nę už betkokią istorijoje žinomą
religinę netoleranciją. Tuo tarpu
religinė laisvė esanti žmogaus
prigimtinių teisių pagrindas ir
sudaro apsaugą prieš betkokią to-
talitarizmą. Esą reikia gerai pa-
galvoti, kokių būdų visuotinė san-
taryba, kuri yra visų tikinčiųjų
Dievą minties reikšmė, galėtų
atkreipti į tai pasaulio dėmesį ir
kad pagaliau būtų atskirtas ate-
izmas nuo valstybės ir taip užtik-
rinta taika tautos.

Laisvės tiesai

Toliau eilė santarbios Tėvų pa-
brėžė savo pasisakymuose religi-
jos bei sąžinės laisvės problemas
aktualumą bei su susijusias
sunkenybes. Buvo pastebėta, kad
reikia visuomet skirti klaidą nuo
klystančiojo. Ir tik tiesa, kaip to-
kia, gali turėti teisę būti sklei-
žiama. Todėl esą klaidinga tiesai
ir klaidai pripažinti tas pačias
teises.

Lenkijos vyskupo
pareiškimas

Lodz (Lenkijoje) vysk. M. Kle-
pacz, kalbėjęs ir kitų Lenkijos
vyskupų vardu, pareiškė, kad re-
liginė laisvė remiasi ne tik Die-
vo valia, bet ir protingąja žmo-
gaus asmens augščiavimu. Tiesą
kuriantis žmogus, nes žmogus su-
kurtas laisvai. Iš čia kyla žmo-
gaus asmens augščiavimas, kuris
iš to nuosekliai plaukia šie dės-
niai: a. kiekvienas žmogus, pagal
savo sąžinę, yra laisvas pasirinkti
religiją; b. kiekvienas, vartoda-
mas tik geras priemonės, gali sa-
vo religiją skleisti; c. kiekvienas
religija turi būti respektuojama,
taciau žmogus yra įpareigotas,
pagal savo sugebėjimus, tirti, ku-
ri religija yra tikroji. Šių princi-
pų sviesioje jokia žmogiška galia
negali žmogui sukiudyti priva-
čiai ar viešai išpažinti savo religi-
ją. Todėl kiekvienas religijos per-
sekiojimas turi būti traktuojamas
kaip žmogaus pagrindinių teisių
pažeidimas. Toliau, religinė lai-
sivė remiasi teisingumu, kuris įpa-
reigoja atskirus individus, bend-
ruomenes, valstybes. Netiesiogiai
tad elgtis ta valstybė, kuri ateiz-
mo vardu persekioja religiją. Pa-
galiau, pabrėžė vysk. M. Klepacz,
religinė laisvė remiasi tautų kul-

tūros principais. Religinė laisvė
toleruoja visų nuomones, bet ne-
pripažįsta tolerancijos blogiui ir
klaidai. Todėl negalima remtis
religinės laisvės vardu klaidos at-
veju. Kard. F. Roberti pabrėžė,
kad Bažnyčia pasisako už „sąžinių
laisvę“, o ne už „sąžinės laisvę“,
nes ne visos religijos yra tikros.
Niekas tačiau neturi teisės prie-
vartą primesti kitam savo doktri-
nos.

Religinės laisvės problemas
svarstymui susirinkimo tėvai pa-
skyrė 4 bendrus posėdžius, kurių
metu savo nuomones pareiškė 43
kalbėtojai.

Žydai ir masonai

Sekantys du bendri posėdžiai
buvo skirti žydų ir kitų nekrikš-
čionių problemoms svarstymui. Čia
Lille kard. Liénart pradžioje pa-
stebėjo, jog šis klausimas liečia
mas grynai pastoracinio požiū-
riu. Jis ir visa eilė kitų santar-
bios Tėvų pabrėžė, kad žydų tau-
tos negalima vadinti „atmetąja“,
arba „dievažude“, nes tai esą
priešinga ir meilei ir tiesai. An-
tichrijos patriarcho kard. I. Tap-
pouni nuomone, šios problemos
visai nereikėtų svarstyti, kad iš
to kiti nepadarytų klaidingų iš-
vadų ir nepanaudotų savai propa-
gandai. Palermo kard. E. Ruffi-
ni pabrėžė, kad katalikai, ypač
paskutinio karo metu, yra paro-
dę žydams daug artimo meilės,
todėl reiktų žydus raginti, kad jie
parodytų pagarbą ir meilę krikš-
čionims, o ypač katalikams. Tuo
tarpu masonija, kuri kovojo prieš
K. Bažnyčią ir yra jos pasmerktą,
daugiausia yra remiama žydų. Be
to, esą schemoje reikia paminėti
ir musulmonus. Tačiau visa eilė
kalbėtojų žydų atveju pasisakė
labai palankiai.

Balsavime dėl pastovaus dija-
konato K. Bažnyčioje įvedimo iš
2228 balsavusių pasisakė už 1523,
prieš 702 ir 3 neužskaityti. Dėl
siūlymo vedusiems ir jau pagyve-
niusiems vyrams atskirais atvejais
teikti dijakonatus iš 2229 balsavu-
sių pasisakė už 1598, prieš 629 ir
2 neužskaityti.

Kad dijakonatus būtų galima
teikti ir jaunuoliams bei celibatų
įpareigojimo, iš 2211 balsavusių
pasisakė už 1339, neigiamai
1364 ir 8 neužskaityti. V. D.

KARALIENEI IŠVYKUS

Sakoma, kad karalienės vizitas
baigėsi gerai, nes grįžo atgal svei-
ki. Jos apsaugai buvo suorganizu-
ta visa policija ir kariuomenė.
Jos sutikimas Kvebeke anglų ir
anglų kilmės kanadiečių vadinama
mas „national disaster“. Karalie-
nėi važiuojant Kvebeko miesto
gatvėmis iš 180.000 miesto gy-
ventojų tik pora tūkstančių išėjo
pasitikti. Nesimaitė vėliavų — tik
plokšti stiebai, krautuvių languose
joji angliškų užrašų, jokių ka-
ralienės paveikslų. Krautuvių sa-
vininkai bijojo, kad kas vitrinų
neišdažytų, tėvai neleido vaikų
gatvėn, kad galimų riaušių metu
kas nors jų nesužeistų. Studentai
arba tylėjo, arba šaukė „zabeh
chez-vous“ — Liza važiuok namo!
— Jei iki šiol būdavo tvirtinama,
kad karūna yra vieningumo sim-
bolis, tai šį kartą pasirodė prie-
šingai. Vizitas žymiai paaštrino
santykius tarp anglų ir prancū-

Lietuviai Vilniaus krašte

Žurnalas „Tautos Praeitis“ 1964 m. II tome, I knygoje atspaudė iš-
dėmetinį Vilniškio (slapyvardė) straipsnį, tiksliai dokumentuotą ir pa-
rodantį tikrąjį Vilniaus krašto lietuvių būklę. Straipsnis buvo parašytas
1941 m. ir atsiųstas į JAV saugoti vienam lietuvių vėniolyno archyvu.
Jo mintys tebėra aktualios ir dabar. Skaitytojams pateikiame kaikurias
jo vietas. Red.

„Vilniaus krašto“ sąvoka ap-
ima čia Vilniaus miestą ir sritį,
kurios Lietuva atgavo 1939 m.
spalio mėn. 10 d. sutartimi su So-
vietų Rusija, ir tas sritis, kurios
buvo priskirtos Lietuvai 1920 m.
liepos 12 d. Lietuvos—Sovietų
Rusijos sutartimi. Šių sričių riba
eina nuo Gardino miesto rytų
kryptimi pagal Nemuno upę iki
jo dešiniojo intako — Beržūnos
upės, toliau į šiaurę iki Valažnio
ir Molodčino miestų. Naručio
ežero, Pastovių ir Brėslaujos
miestų. Tame plote gyvena apie
milijonas gyventojų.

Vilniaus kraštas gyventojų ir
kalbos atžvilgiu labai įvairus. Per
daug šimtmečių kryžiaus čia
įvairių tautų reikalai, pynėsi įvai-
rios kalbos, viena kitai darė įta-
kos. Tačiau lietuviškajam pagrindi-
ui, substratui, ir lietuvių kalbai
daugiausia įtakos čia turėjo sla-
vų, rusų, lenkų, gudų kalbos.

Mokslininkų nuomone, etno-
grafinė Lietuvos siena eina maž-
daug taip, kaip Vilniaus krašto
gyventojai skiriasi tikėjimu, nes
rusai priėmė krikščioniją (stačia-
tikų) tikėjimą anksčiau, o lietu-
viai (katalikai) daug vėliau. Toji
riba vietomis gerokai pasistumia
į pietus nuo Nemuno upės, o jau
nėra nei mažiausio abejojimo, kad
į šiaurę nuo Nemuno, jo dešinia-
jame krante, nuo seniausių laikų
gyveno lietuviai, kuriuos, laikui
bėgant, taip pat pasiekė slavizmo
ji bangą.

Didžiąją Lietuvos kunigaikš-
čių valdomos srities, ekonominiai
ir kultūriniai santykiai nejuo-
mis griovė lietuvių kalbą ir lie-
tuvišką gyventojų samonę, o po
1795 metų, kada Lietuva atiteko
Rusijai, prasidėjo sistemingas

Lietuvos rusinimas, ryškiausiai
pasireiškęs Vilniaus krašte. Į Lie-
tuvą buvo atkelti rusų valdi-
ninkai, steigiamos rusiškos mo-
kyklos, žmonės verčiami į stačia-
tikų tikėjimą: pagaliau net už-
drausta (1863-1904 m.) lietuviams
spausdinti knygas lotyniškais
raidėmis. Neturėdami savo spau-
dos, lietuviai daug kur pradėjo
vartoti rusų ar lenkų spaudą ir
pasidavė nutautinimo įtakai. Tai
viena nutautinimo banga, atėjusi
į Lietuvą iš Rusijos.

Antroji nutautinimo banga at-
ėjo iš Lenkijos. Po Lietuvos—Len-
kijos unijos ir Lietuvos krikšto
(1387 m.) prasidėjo lenkų kalbos
įtaka Lietuvoje, o ypač Vilniuje
ir Vilniaus krašte. Lietuvos bajorai,
susilysinę teisėmis bei privi-
legijomis su lenkų bajorais, vi-
siškai pasidavė jų įtakon, pasisa-
vindami jų kalbą. Kiti, sėdama
mokslo Krokuvos universi-
tete, grįždavo į Lietuvą svetima
dvasia. Lietuvių gi liaudžiai dau-
giau įtakos padarė jau anksčiau
nutautėjęs dvaras ir bažnyčia. At-
vykę iš Lenkijos kunigai, skelbi-
dami katalikų tikėjimą, vartojo
lenkų kalbą. Ilgainiui žmonės iš-
moko melsis vien lenkiškai ir
pradėjo neskirti tikėjimo nuo
tautybės. Iki šiol Vilniaus krašte,
ypač tose vietovėse, kur gyventoi-
jai jau vartoja lenkų ar gudų kal-
bą, yra labai populiarūs posakis
„lenkų tikėjimas“ vietoje „kata-
likų tikėjimas“. Todėl, kada klaui-
siame Vilniaus krašto kaimietį,
kokios tautybės ar tikybės, atsa-
ko esąs lenkas, turėdamas galvo-
je dažniausiai ne tautybę, bet ti-
kybą.

Kada lietuvių liaudis neteko
savo šviesuomenės — didikų ir

bajorų, kada daugelyje vietų Vil-
niaus krašte buvo priversta mels-
tis lenkiškai, kada sunkiai dvarui
būdžiavę ejo, — tada susvyruo-
lietuviško kaimo pagrindai, pra-
dėjo skverbtis į jį slavų kalba.
Kadangi lietuvių kaimiečių sun-
ku buvo išmokyti tarti lenkų ar
rusų kalbos garsus, tai čia atėjo
į pagalbą gudų kalba. Gudų kal-
bos balsių ir dvibalsių tarimas
yra labai artimas lietuvių kalbai,
todėl lietuvių liaudžiai gudų kal-
ba buvo priinama, jos priimta ir
vartota. Kaimietis, mokėdamas
gudiškai, galėjo, reikalui esant,
susikalbėti rusiškai arba lenkiš-
kai. Tad pačios gyvenimo sąlygos
vertė Vilniaus krašto lietuvius
mokyti gudų kalbos. Po I pasauli-
nio karo, kada gyvenimo sąlygos
pasikeitė ir Vilniaus krašte atsi-
dūrė lenkų valdžija, vistik gu-
dųjimo procesas vyko toliau; lie-
tuviško kaimo nutautėjimas ejo
daugiau gudų, negu lenkų kalbos
naudai. Ir šandie turime Vil-
niaus krašte labai daug vietovių,
kur seneliai tik lietuviškai kalba,
jų vaikai moka lietuviškai ir gu-
diškai, o anūkai vartoja vien gu-
dų kalbą. Tokias nutautėjimo sta-
dijas, kokias dabar matome apie
Salčininkus, Benekainius, Dieve-
niškį, Lazdūnus, Gervėčius ar Vy-
džius, prieš 50-80 metų pergyve-
no tos Vilniaus krašto vietovės,
kuriose jau ir seneliai nekalba
lietuviškai. Liūdna gyvenimo re-
alybė, kuri atėjo į lietuvišką pa-
stogę XIX šimtmečio antroje pu-
sėje, padarė lietuviams labai
daug žalos Vilniaus krašte.

Kad taip buvo, patvirtina netgi
lenkų mokslininkai. Kaip pavyz-
dį, galima paminėti filologes, Vil-
niaus universiteto asistentės H.
Turskos žodžius: „Stebint ant lie-
tuviškojo substrato lenkiškuose
plotuose vyresniosios kartos lie-
tuvių kalbos žinojimą, galima pa-
tikrinti, kad apylinkėse, kur len-

(Nukelta į 5 psl.)

Garsieji pasaulio ŠNIPAI

MATA HARI

Mata Hari buvo viena žymiausių
moterų šnipių šio šimtmečio
pradžioje. Kaikas sako, kad ji bu-
vusi labai graži ir labai gera so-
kėja. Kiti duomenys kiek panei-
gia jos grožio ir šokio meno suge-
bėjimus, bet nepaneigia, kad ji
sugebėdavo užburti net augšto
rango vyrus. Ji buvo vadinama
šiuo laikų Delila, kuri nukirpo
plaukus kėlisdešimčiai Samsonui.
Ją sušaudė prancūzų baudžiama-
sis būrys, kai jos mylimieji išbė-
giojo, pasislėpė.

Nuo vaikystės

iki nelaimingų vedybų

Mata Hari gimė 1876 m. rug-

J. VAICELIŪNAS

pjiūčio 7 d. Olandijoje, Leeuwar-
deno mieste, prekybininko Zelle
šeimoje. Ji buvo pakrikštyta Mar-
garitos Gertrudos vardais. Paūgė-
jusi, lankė pradžios mokyklą ir
baigė vienuolių vadovaujamą
gimnaziją.

Baigus mokyklą, 1894 m. Ha-
goje ji susipažino su armijos ka-
pitonu MacLoad ir kitais metais
jų ištekėjo. Ji su vyru išvyko
į Javos salą, nes jos vyras buvo
Olandijos kolonijū kariuomenės
sąstate. Nors jie susilaukė dviejų
vaikų, bet jų gyvenimas buvo ne-
laimingas. Jos vyras buvo įpratęs
gerti, dėl to kilo ginčai, nesutiki-
mai. Kartais jos girtas vyras ją
net apmušdavo. Dėlto ji savo vyrą
pametė ir grįžo į Olandiją, o
paskui išvyko į Paryžių. Jų sūnus
buvo miręs, o dukte Banda liko
Javos saloje pas tetą.

Šokėjos karjera

Ji jau Javos saloje buvo susi-
pažinusi su vietos papročiais ir
šokiais, o iš dalies ir su budistų
religijos apeiginiais šokiais. Pa-
ryžiuje ji nusprendė pagrindiniai
pasikeisti. Ji pasivadino Mata Ha-
ri arba arabiškai — Aušros akis,
pareiškė esanti gimusi pietinėje
Indijoje iš baramų kastos tėvų.

Jos motina, esą, mirusi jau gim-
stant. Sventyklos kunigai ją pa-
skyrė dievo Syva garbei ir auklė-
ję ją kaip tos šventyklos šokėją,
nes ir jos motina šokusi toje šven-
tykloje. Ir čia, Paryžiuje, ji nu-
sprendė pradėti šokėjos karjerą.
Jos grožį sudarė akys ir rankos.
Ji greitai pasidarė žymi Paryžiaus
naktinių klubų šokėja ir kaikiurių
augštų politikų meilužė ir intri-
guojanti šnipė. Ji šokdavusi be-
veik nuoga. Šio šimtmečio pra-
džioje tai buvo naujiena.

Po poros metų ji nuvyko į Ber-
lyną. Čia jos pirmas laimikis —
Vokietijos kronprincas, kuris ją
nusivėžė net į kariuomenės ma-
nevrus Silezijoje. Jai simpatijas
reiškė Brunšviko kunigaikštis ir
net Vokietijos užsienio reikalų
ministeris Jagow.

Su savo šokiais ji rodėsi Vieno-
je, Romoje, Madride, Londone.
Jos pasirodymą vienoje ar kitoje
vietoje sekė jos gerbėjų būriai. Ji
savo simpatijų neskirė tautybė-
m ir nerūšavo. Net tada, kai ji
buvo teisiama kaip šnipė, pasakė:
„Aš nesu prancūzė. Aš turiu teis-
es ir draugus ir kitų kraštų, ir
net tų kraštų, kurie yra kare su
Prancūzija.“

Šokiai ir šnipai

Jos simpatijų tarpe buvo ir to-
kių, kurie norėjo ją panaudoti
kaip šnipę. Jie žinojo, kad Mata
Hari turi įtakos žymiems krašto
pareigūnams. Nors ji turėjo ge-
ras pajamas kaip šokėja bei tur-
tuolių meilužė, bet iš tų, kurie

prašė jos patarnavimo šnipinėji-
mo darbe, ji paimdavo stambias
pinigų sumas, kurios būdavo mo-
kamos iš slapto fondų. Įprastai
imti stambias pinigų sumas vėliau
sunku buvo nuo to susilaikyti. Jai
buvo gerai apmokama, bet ji tu-
rėjo rinkti žinias iš tų žymiųjų jo-
gerbiųjų, kurie turėjo užimę augš-
tųjų valstybinių postus ir kurie
su ja dažnai būdavo kaviuoliai.

Pirmojo pasaulinio karo pir-
maisiais mėnesiais ji ypatingai
nepasireiškė, bet kitais metais ją
jau sekė visų kariuoninių valsty-
bių saugumas. Kai kartą ji japo-
nų laivą atplaukė į Neapolį, Itali-
jos saugumas ją išaiskino kaip
„berlynietę“. Visų sąjungininkų
saugumas ją laikė vokiečių šnipė.

Ji savo laiškus siųsdavo per Is-
panijos, Olandijos, Švedijos atsto-
vybes. Prancūzai pradėjo kontroliuoti
jų diplomatinis siuntinius ir
rado laiškus, bet negalėjo išais-
kinti, ar jie yra šnipinėjo lai-
škai, nes prancūzai neturėjo rei-
kiamų raktų. Vistik ji buvo įtarta
šnipinėjant ir norėta ją deportuo-
ti. Bet ji paneigė, kad dirbant
tik vokiečių naudai, nors pasisakė,
kad Vokietijoje turinti gerų pa-
žįstamų augšto rango pareigūnų
tarpe. Ji susikio dirbti Prancūzijos
saugumui.

Šnipinėjimo paimavose

Prancūzijos saugumas ją pa-
siuntė į Belgijos sostinę Briuselį,
kur ji turėtų pasigauti vokiečių
aukų — gen. Moritz von Bissing,
kuris buvo jos simpatija iš ankš-
čiau. Šeši Briuselio žvalgybos
agentai buvo supažindinti su ja.
Netrukus vieną tų agentų vokie-
čiai sušaudė. Anglijos žvalgyba
išaiskino, kad tas agentas buvo iš-
duotas vienos moters.

Iš Briuselio per Olandiją ir
Angliją ji vyko į Ispaniją. Lon-
done ją kvotė Anglijos saugumo
viršininkas B. Thompsonas. Ji pa-
sisakė, kad esanti šnipė, bet esan-
ti šnipė Prancūzijos, Anglijos są-
jungininkės. Thompsonas ją pa-
tarė baigti šnipės karjerą, bet ji
į tai nieko, neatsakė ir išvyko į Is-
paniją.

Madride ji susitiko su vokiečių
laivyno atache W. Canariu, su ku-
riuo ji jau buvo iš ankščiau pažis-
tama ir veikė jo naudai. Tiesa,
vokiečiai gerokai sumažino su-
mas, skirtas šnipinėjimo tiks-
lams, nes esą, per daug pinigų iš-
leidžiama vynu, moterims ir dai-
noms. Vokiečių šnipai Ispanijoje
liko beveik be jėgų, bet Mata Hari ne-
buvo eilinė šnipė.

(bus daugiau)

Dėmesio!

TAISO: SALDYTUVUS, SKALBI-
MO MASINAS IR ELEKTRINES
PLYTAS. VL. SLENYŠ

BE 9-1659

Kanados Lietuvių Fondo vajas

I paskelbtą š.m. spalio 15 d.
KLF vąjų pirmutiniai atsiliepė ir
atsiuntė įnašus: žymus visuome-
nės veikėjas, buvęs PLB valdy-
bos pirm. dr. J. Sungaila \$1000;
kūrėjas-savanas inž. K. Apera-
vičius \$100; uolus Fondo rėmėjas
J. Kartis (Port Alis, B.C.) \$100.
Papildė įnašus: A. Kantvydas
iki \$300; inž. P. Lelis iki \$300;
dr. A. Pacevičius iki \$200; inž. V.
Balsys iki \$200.

Nuoširdžiai dėkdamai įnašų da-
vėjams, džiaugiamės, kad su šiais
įnašais KL Fondas jau pasiekė
\$10.000. Šio vajuas metu kviečia-
me visus sąmoningus lietuvius
nepagalėti stambesnės vienkartinės
aukos Lietuvai ir lietuviųbei.
Simto dolerių įnašas padaro auk-
tojų pilnateisiu Fondo nariu.

Fondo įgaliojimai lietuvių ko-
lonijose prašomi vajuas metu ap-
lankyti numatytus Fondo rėme-
jus ir paprašyti juos išsiungti į
Fondo narius. Lietuvių parapijų
klebonus prašome perskaityti
bažnyčiose vajuas atsišaukimą ir
paraginti parapijiečius paremti
Lietuvių Fondą įnašais. Įnašus
siųsti į lietuvių kredito bankuo-
se Fondo turimas sąskaitas: To-
ronte — „Parama“ ir Priskilimo
parapijos, Montrealy — „Litas“,
Hamiltony — „Talka“. Bankų
adresai yra skelbiami kiekvienai-
me „TZ“ ir „NL“ nr. nuolatiniuo-
se skelbimuose.

Tikimės, kad šio vajuas šauks-
mas ras atgarsį kiekvieno lietuviuo
širdyje.

Kanados Lietuvių Fondo
valdyba

Šiaurės lietuvius kviečia Brazilija

P. Amerikos lietuviai rengia
III savo kongresą 1965 m. vasa-
rio 18-21 d. Sao Paulo mieste.
Tai puiki proga šiauriečiams lie-
tuvams ta proga aplankyti Bra-
ziliją. Dalyvių laukiama iš: Ar-
gentinos, Čilės, Kolumbijos, Uru-
gvajaus, Venecuelos.

Kongreso komitetas yra numa-
tęs sekcijas: jaunimo, lietuviško
auklėjimo, tautinio meno, Lietu-
vos laisvinimo, spaudos ir radio-
sporto, pastoracijos darbų, ekono-
mikos.

Aktyviausiai šiuo metu reiškia-
si finansų komisija, kurios užda-
vins sutelkti Kongresui reika-
lingas lėšas. Jai pirmininkauja
ekonomistas Jurgis Sliesoraitis.
Komisija pirmiausiai kreipėsi į
pavienius asmenis, kurie prisidė-
tų pinigine auka. Tokių aukoto-
jų susidarė apie 20 asmenų, ku-
rių daugumas pasižadėjo paa-
koti po 70 tūkstančių kruzeirų.
Atskiri būreliai ir organizacijos
irgi prisideda savo parama. Ka-
dangi kongreso išlaidoms reikės

nemažiau 5 mil. kruzeirų, tai fi-
nansų komisija yra numaciusi vi-
šą eilę viešų parengimų, iš kurių
gautas pelnas bus skiriamas kon-
greso išlaidoms padengti: spalio
10 šokių ir pramogų vakaras; lap-
kričio 14-15 įvairių daiktų bazar-
as, gruodžio 31 viešas N. Metų
sutikimas ir „Kongreso Lietuvai-
tės“ rinkimai; 1965 m. sausio 17
„Alaus šventė“. Sao Paulo lietu-
vių visuomenės gyvai į tai atsilie-
pia ir kiekvienas stengiasi prisidė-
ti savo talka.

Meno komisijai vadovauja kun.
Jonas Giedrys. Kongreso meninę
programą atlikti yra pakviesti S.
Paulo Lietuvių Katalikų Bend-
ruomenės choras, Argentinos ir
Urugvajaus chorai bei tautinių
šokių ansambliai. Kongreso proga
numatoma išleisti lietuvių ir por-
tugalų kalbomis brošiūrą, kurią
ruošia Jonas Antanaitis. Kongre-
so tikslas: apjungti P. Amerikos
lietuvius bendrai kovai už Lietu-
vos laisvę ir lietuviųbės išlaikymą
išveivijoje. H. Mošinskienė

Tautinės grupės Lenkijoje

Varšuvos laikraštis „Zycie
Warszawy“ 1963. XII. 12. straips-
nyje „Lenkija — bendra tėvynė“
pateikia duomenis apie tautinės
mažumas dabartinėje Lenkijoje.
Esą 1931 m. buvo 10 mil. nelen-
kų, t.y. trečdalis visų gyventojų,
o dabar tik 453.000: ukrainiečių
180.000, gudų 165.000, žydų 31.
000, slovaku 21.000, čekų 20.000,
rusų 19.000, vokiečių 3000, lietu-
vių 10.000 (pačių lietuvių žinio-
mis — apie 20.000), graikų 5.000,
makedoniečių 5.000 ir čigonų
12.000.

Kitas lenkų laikraštis „Zielony
Sztandar“ paskelbė Lenkijos
Mokslų Akademijos duomenis
apie lenkus užsieniuose. Sov. Są-
jungos teritorijoje esą 1.380.000
lenkų; pagal respublikas: Gudijoje
— 539.000, Ukrainoje — 363.000,
Lietuvoje — 230.000, Rusijoje
— 118.000, Latvijoje — 60.000, Ka-
zachstane — 53.000, kitose res-
publikose — 17.000. Visoje Eu-
ropoje, įskaitant Sov. Sąjungą,
lenkų esą 2.571.000, o kituose žem-
mynuose — 8.200.000 iki 9.800.

Dėmesio namų
savininkai!Atlieku įvairius namų vidaus
bei lauko remontus. Darbas ge-
ras. Kaina pigi.BR. AMBAKAS
Tel. LE 7-2815RAŠOTE
KAM NORS
LAIŠKĄ?ANT VOKO
TURI BŪTI
UŽRAŠYTA:

- 1 Vardas ir pavardė asmens,
kuriam rašote.
- 2 Gatvės numeris, gatvės vardas ar
pašto dėžutės numeris,
apartmentas ar verslo blokas,
kambarys, jei toks yra.
- 3 Miestas, miestelis ar kaimas,
pašto zona, jei tokia yra, ir
provincija.
- 4 Jūsų pavardė ir pilnas adresas
viršuje — kairiajame voko kampe.

Neturime praeities. Bet kokia bus mūsų ateitis?...

Studentiškos mintys

Dalyvauti nelietuviškose organizacijose?

Jaunystėje, ir ypatingai būdamas studentu, jaunuolis ruošiasi gyvenimui. Jis pasirenka mokslo šaką ir joje gilina, jis susipažįsta su naujais draugais, priima naujų idėjų ir nusprendžia savo gyvenimo gaires.

Studento gyvenimas negali būti grynai akademinis — universitetui atstovai universaliai pripažįsta organizacijų bei sambūrių reikalingumą ugdyti studento asmenybę. Kanadiečių studentui ypatingos problemos nėra: jis gali įstoti į betkokią organizaciją, dalyvauti betkuriuose pobūviuose. Bet lietuviui studentui tas pasirinkimas yra sunkesnis: jis iš visu pusių yra raginamas dalyvauti lietuviose organizacijose, draugauti su lietuvišku jaunimu, eiti į lietuviškus minėjimus bei pobūvius — „išlaikyti lietuviybę“. Ir jis jaučia pareigą tai lietuvių.

Bet ar studentas gali apsiriboti tik lietuviška veikla? Ar jam nelietuviškos organizacijos kenksmingos arba draudžiamos? Aš manau, kad ne.

Toronto lietuviui studentui yra šios organizacijos — ateitininkai, skautai ir sporto klubai. Nors šių organizacijų tikslai yra kilnūs ir jų programos plačios, vis dėlto jos neapima visų jaunuolio interesus. Iš nelietuviškų organizacijų studentas gali pasisemti to, ko iš lietuviškų jis negali gauti. Organizacijos, kaip Newman Club ir St. Thomas More Society sudaro sąlygas iš-

ugdyti stipresniam religiniam tikėjimui ir jo išreiškimui apšaltikuose darbuose. Klubai, kaip Debating Club, Flying Club, įvairūs sporto klubai, sveatimū kalbų (pvz. prancūzų, vokiečių, ispanų) būreliai studentui teikia daug išsilavinimo ir užsiėmimų, kurių lietuviškos organizacijos neįstengia duoti. Tačiau, nelietuviškose organizacijose studentas gali pasisemti idėjų, išgyti patyrimo, kurių jis grynai lietuviškose organizacijose negali gauti.

Bet jeigu ir būtų tiek daug veikiančių lietuviškų organizacijų, kad jos apimtų visus studento interesus, aš visvien manau, kad bendravimas veikloje su nelietuviais jam yra naudingas, ir vertingas. Gyvendamas ne Lietuvoje, jis negali sau susikurti grynai lietuvišką pasaulį, iš kurio jis nepasitraukia, nebent jam nėra kitokios išeities. Jis turi taip pat įsijungti ir į šio krašto gyvenimą — susipažinti su jo žmonėmis ir problemomis. O tai jis gali geriausiai atsiekti bendraudamas su nelietuviais ypač organizuotoje veikloje. Studento pasaulėžiūra turi būti plati. Jo idėjos, siekimai, idealai turi apimti ne tik savo tautą, bet visą žmonių ir visą pasaulį. Lietuvio studento dalyvavimas ne tik lietuviškose, bet ir nelietuviškose organizacijose yra naudingas ir vertingas, ir, mano manymu, būtinas išgydymui žmogaus asmenybės.

Stud. AMB

Jaunimo aktualijos

Aš nežinau kaip atrodo Lietuva...

STUD. A. VISKONTA

Nors esu gimęs Lietuvoje, bet jos visai nepamenu ir nežinau kaip ta mano tėvynė atrodo. Apie Lietuvą žinau tiek, kiek man tėvai pasakoja ir ką paskaitau knygose ir kitoje spaudoje. Užaugau ir subrendau svetimuose kraštuose, bet kažkoks gilus širdies balsas man byloja, kad mano tėvynė yra Lietuva.

Man mama pasakoja, kad anomis 1944 m. vasaros dienomis, kai raudonoji armija žygiavo mūsų tautos keliais, kai Hitlerio armija traukėsi per mūsų žemes ir kai tos armijos griovė mūsų miestus, degino kaimų bei vienišųjų sodybas, verkė ne tik tauta, bet ir nesužeptos rūgų gubos, stovinčios pakelėse.

Tauta — paprasti žmonės tyliai verkia, bet tokiais momentais labai garsiai susunka po etai:

— Ką tu išsivežei iš tėviškės pastogių, Kai žemę rykštė palietė baisi...

Taip klausia poetas Brazdžionis. Negi jūs išsivežėt skundus, barmius ir vien tik rietenas — nesutarimą? Mes, jaunieji, šito visai nesuprantame.

Kokia yra brangi ir miela tėvynė, aiškiai pasako šis Kazio Inčiūros posmai:

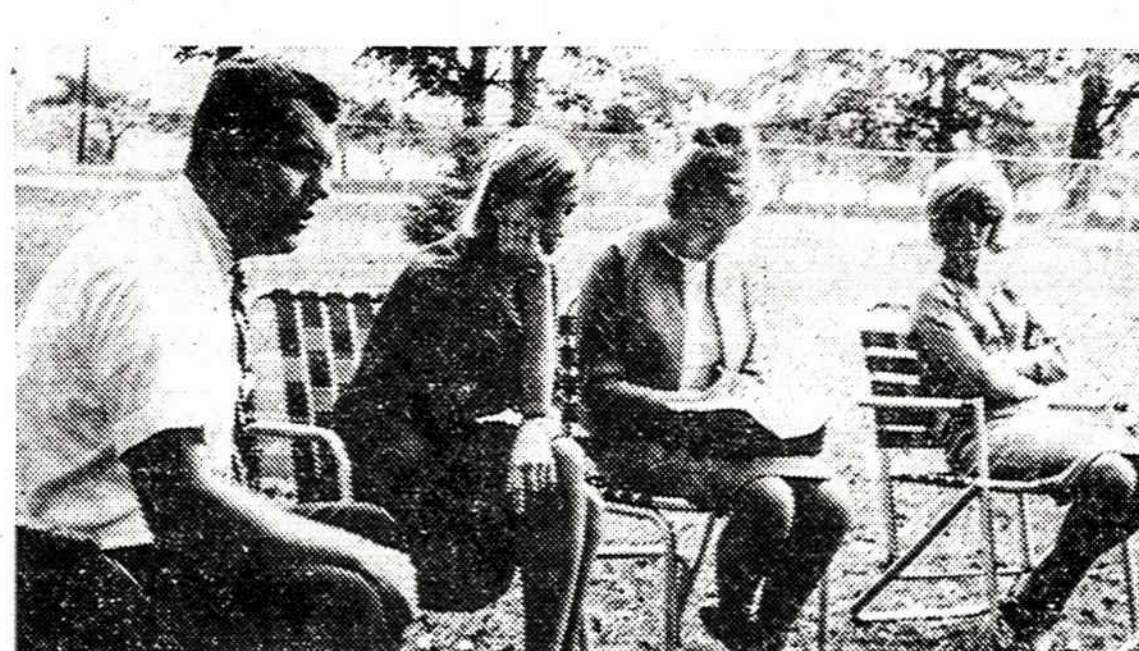
Niekur neišėisi, niekur iš laukų tų, Kur dangus toks melsvas, kaip melsvi linai.

Nors svetur ir auku grįsti miestai būtų, Be tėvynės dūmų trokšti tu tenai.

Veltui tavo mintys į svetur keliauja, Saulė, nors šviesiausia, bus svetur tamsi, Čia brangiau už aukšą juodos žemės saują.

Nes kiekvieno dulkėj čia tu pats esi...

Iš šitų posmų ir daugelio kitų, kuriuos surašė mūsų poetai, yra aišku ir nepažįstanciam Lietuvos, kaip skaudu netekti laisvės ir tėvynės. Tai labai gražiai

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso reikalų tarėsi jaunimo atstovai ir PLB valdybos nariai Tabor Farm, Mich. Nuotraukoje — dalis pasitarimo dalyvių. Iš kairės: dr. T. Remeikis, „Lituanus“ žurnalas; A. Lukoševičiūtė iš Montrealio; G. Rinkūnaitė iš Toronto; A. Mikalajūnaitė iš Montrealio.

ir trumpai apibūdina mūsų rašytojas Tumas-Vaižgantas. „Laisvė tai siela, kuri gaivina mūsų tėvynę. Nėra laisvės — nėra nei tėvynės, nėra tėvynės — nebūna nei laisvės. Myledami Lietuvą, mylime laisvę, kurią laiduoti gali nepriklausoma šalis. Ir mūsų tėvynė reali turi savo vietą pasaulyje, iš kurios jos niekas netešės išstumi. Gali ją smausti priešai ar broliai apskabine, tik visiškai užsmaugti negali. Ligi tik atsiginaus smaugėjo rankos, tauta žioptelės gimto kvapo ir sušuks: tebesu gyva!“

Taip rašė Tumas-Vaižgantas anais rusų caro priespaudos laikais. Jo žodžiai tinka ir šių dienų paverėjams — Chruščiovams ir kitiems. Šiandien visame pasaulyje įvykiai keičiasi vienas po kito žaibo greitumu. Kas iš ryto nauja, vakare jau pasenę — užmirštos naujienos. Ateis laikas, kad staiga ir mūsų tauta žioptels to laisvės kvapo ir sušuks: tebesu gyva!

Apie Lietuvą rašė graikai: Homeras — 790 m. prieš Kristų, Herodotas — 450 m. Apie Lietuvą rašė romėnai: Plinius — 70 m. po Kristaus, Tacitas — 100 m. po Kr. Graikai ir romėnai gyrė tų laikų lietuvių. Jie anų laikų lietuvių vadino „žmoniškiausiais žmonėmis“. Apie Lietuvą labai gražiai atsiliepė ir anų laikų germanų tautos. Dar vėliau Lietuvos vardas jau iškilio ir buvo garsus visoje Europoje. Mums visiems žinomi karaliai: Mindaugas, Gediminas. Iškilio Jogailaičių giminė. Atsirado kaimynai iš rytų ir vakarų, kurie norėjo pavergti Lietuvą, bet Lietuvos kunigaikščiai nepasidavė germanų ordinams. Vėliau

Lietuvai vėl atėjo vargingos dienos. Prasidėjo rietenos ir nesutikimai, žudynės. Pagaliau 1569 m. nelemtoji Liublino unija ir dar vėliau — 1795 m. tapo padalyta ir pateko anų laikų Rusijos vergijon.

Jau buvo galvojama, kad lietuvių tauta išnyks ir išstiprs kitų tautų mišinyje. Lygiai prieš šimtą metų — 1864 m. vokiečių mokslininkai paskleidė tokį atsisaukimą:

„Lietuvių kalba, viena svarbiausių mokslui, veikiai slenka į prąžūtį. Vienu metu pasidūda vokiečių, rusų ir lenkų itakai, ji jau ilgai nebegyvens. Drauge su ja žus ir savotiškos

MES NORIME ISMOKTI LIETUVIŲ KALBĄ! Londono, Ont., mokytojos registruoja mokinius šeštad. mokyklai; kairėje mokytoja U. Blyskienė, dešinėje — mokytoja D. Chainauskienė.

mas tos tautos, kuri ilgą laiką viešpatavo Vakarų Europoje, žus taip pat ir papročiai, padavimai, mitai, žus ir tos tautos poezija.“

Jie kreipėsi į visus mokslo vyrus, kad jie padėtų išlaikyti turtus, kuriems gresia išnykimas.

Tuomet grafas Von Kaufmann su keliais savo pasekėjais

Nutarė pamatyti truputį Kanados, geriau pasakius, dalį Ontario provincijos, kuri ribojasi 17 ir 11 plentu, jungiančiu Kanados rytus su vakarais.

Patraukėme pro Georgian Bay, Parry Sound, Sudbury, Sault Ste. Marie, Superior ežero link. Buvome apsišarvavę visais reikmenimis, kurie reikalingi miškų gyventojams, įskaitant palapinę ir didoką juodmargį šunį, kurių reikalingumą esame patyrę daugeliu atvejų ankstyvesnėse kelionėse.

Legendinė gamtoj

Neilgai trukus paaiškėjo, kodėl 17-tasis plentas taip mėgiamas tiek Kanados, tiek Amerikos turistų. Kelias, kaip žaltys, vingiuoja vingiuojantis vingiais per nesuskaitomas kalvas ir slėnius, pro ežerus be skaičiaus, pro upes ir upelius. Vairuotojų reikia nuolatinio budrumo. Pats plento paviršius nėra be ydų ir laikas nuo laiko išnyra įspėjimai: „Saugokite krintančių uolų!“

Pravažiavę eilę įlankų, pavidintų indėnų, prancūzų ir anglų vardais, apsisostojame prie Montreal upės nakvynėi. Atostogautojų jau mažai. Kadangi mūsų kelionės tikslas — Shebandowan ežeras ir vakarus nuo Port Arthur, kitą rytą per Superior ežero provinciją parką keliaujame į Kakebeka Falls vietovę, garsią natūralių krioklių grožiu ir indėnų legendomis. Čia įrengtas Ontario prov. parkas su grįstais takais, gėlėmis, prausyklų namais. Nėra viešbučių ir krautuvų, kaip Niagaroje, ir visa aplinka yra palikta natūraliame stovyje. Lentoje išrašyta Green Mantle legenda, sakanti, kad ji buvo indėnų vado dukrė ir, priešų pagauta, žuvo kriokliuose drauge su savo genties priešais, kuriuos ji tyčia nuvedė klaidingų kelių. Esą ji budi prie krioklių ir uola jų viduryje kartais įgaunanti juos pavidalą.

Sekmadienio rytą mėginome patekti į pamaldas Pt. Arthure, bet patyrėme, kad vietos laikrodžiai vieną valandą vėluoja, nes jie čia nesuka laikrodžių viena valanda pirmyn.

Shebandowan ežeras

Palikę 17-tą plentą, pasiekiam savo kelionės tikslą — Shebandowan ežerą. Jau nuo seno mano vyras svajojo čia atostogauti. Nuėjęs į vietinį vasarnamį, sakio jis savininkei Burstrom, kad mes norime užsisakyti stovyklavietę dviem savaitėm. Jinai išpučia akis ir sako: „Bet kad čia niekas neapsistoja dviem savaitėm! Pernakvojė keliauja toliau!“ Kitą rytą paaiškėjo ir priežastis. Mat, rytais čia apsilanko lokio vaikas. Be to, įsitikinam, rugsėjo klimatas nėra palankus gyventi atvirame ore. Burstrom pasiūlė mum savo vasarnamį palankiom sąlygom, ir mes prie Rosmėre įlankos praleidom ištisą savaitę.

Ar verta mokytis lietuvių kalbos?

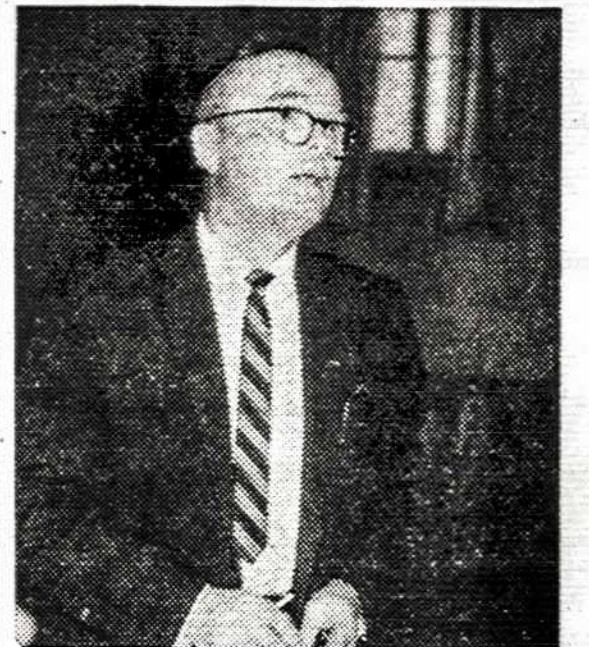
E. DANILIŪNAS

Pvz. p. Kriauciūnas tvirtino: „Juo daugiau laisvo laiko vaikui duosi, juo daugiau jam jo reiks.“ Bent Londone šitokią teigimą patvirtina šimtu nuosimčių patvirtina: tie vaikai, kurie lanko šeštad. mokyklą ir net dvejais ar trejais muzikos pamokas, mokosi daug geriau, negu tie, kurie lanko tik vieningą, t.y. vieną mokyklą. Labiausiai įtikinanti patirtis — J. Cegio. Jis pareiškė: „Vaikystės dienas man teko praleisti Rusijoje. Rusų kalba mums patiko, bet lietuvių atrodė visi nereikalinga. Mes jos nenorėjome mokytis, kaip ir čia šių dienų jaunimas. Tačiau tėveliai nepasidavė ir prievarta mus mokė lietuviškai. Jie mums daug aiškino apie Lietuvą. Pradžioje mes, vaikai, priešinosimės ir stengėmės tų pasakojimų nesiklausyti. Vieną sykį mums labai sudomino pasakojimas, kuriame buvo šis sakiny: ten ir juoda duona daug gardesnė... Mūsų galvoje vis sukosi klausimas: kaip tai gali būti, kad ten juoda duona gardesnė, negu čia balta?... Tai buvo lyg savotiškas mūsų persilaužimas. Nuo to laiko mes patys pradėjome domėtis Lietuva ir gerai išmokome lietuvių kalbą. Rusijoje kilo revoliucija su bado smėkla ir visais kitais nežmoniškais žiaurumais. Mūsų visų akys nukrypo Lietuvon. Su dideliu susidomėjimu ir noru visa šeima pasileidome jos link. Ten nuvykę neturėjome jokių sunkumų prisitaikyti, nes apie Lietuvą buvome daug girdėję ir mokėjome kalbą. Lietuva tada mums buvo kaip išsigelbėjimo sala — užuovėja nuo visu revoliucijos baisiųjų. Mes jautėmės tikrais lietuvišiais, buvome laimingi, kad buvome išmokę lietuvių k., ir dėkingi savo tėveliams už jos išmokymą. Man atrodo neiš-

minga manyti, kad lietuvių k. mūsų vaikams yra nereikalinga. Nė vienas nežinome savo ateities. Gal vėl ateis laikas, kad mūsų vaikams teks grįžti Lietuvon. Ką jie ten darys, jei jie nemokės lietuvių kalbos?“

Ne tiktai kalba

Dar vienas dalykas atsimitinas — vaikas šeštad. mokykloje išmoka ne tik kalbos. Jis ten susipažįsta su tautos istorija, mūsų išskiliuotu menu ir t.t. Nemažiau svarbu — ten jis praleidžia porą valandų skirtingoje atmosferoje: jei kairuriose vietinėse mokyklose didvyriais jaudiasi tie mokiniai, kurie mažiausia moko, šeštad. mokykloje jiems yra kalte kalama, kad tik mokslo dėka yra įmanoma susikurti gražesnę ateitį ir būti pilnesne asmenybe. Įvertinkim liuanistikos reikalingumą, mūsų mokytojų pasiūlymą ir iš to padarykime reikiamas išvadas: visi lietuvių vaikai turi lankyti šeštadinę mokyklą, o jos mokytojai nusipelnė veiksmingesnės mūsų paramos.

Mokyt. L. Eimantas Londone, Ont., moko jaunimą lietuvių kalbos.

Namas nuotakai, kuri neatkeliavo

Grįžus iš tolimes Kanados šiaurės

ST. PRAPUOLENTE-BUNKER

Shebandowan ežeras tiesiasi tarp Kashabowie ir Mabelle, tai yra lyg ežerų junginys, kurių ilgis — 38 mylios. Su maža valtele, kuri sudaro dalį mūsų kelionės reikmenų, plaukėm daugeliu įlankų. Matėm smėlėtas, neišbrendamas, miškais apaugusias pakrantes. Šiaurinis ežero krantas jau išgrobtas ir Lands & Forests' žinioje buvusios žemės apstatytos naujais vasarnamiais. Pietinis krantas tebestovi kaip nepriešas prieš tūkstantį metų, neįreina mas jokių kelių, tiktai valtimi ar žiemą ledu pasiekiamas. Lydeka, pikerele, basas, o žiemą ir baltžuvė čia pagausama. Tai vilioja žvejus.

Europiečiai pionieriai

Vietovardžiai ir pavardės čia rodo gyventojų europietišką kilmę: Finmark, Kašabuvie, Buda, Ozala (Ožalas?), Ole Burke. Pastarąjį mes sutikome Pelkių įlankoje. Jis mums aprodė savo iš-

rastų pastatytus namus, savo praktiku padirbtas valtis ir idomius iš beržo kelmų ir šaknų padirbtus baldus. Prieš daugelį metų atvykęs iš Norvegijos, jis su draugais šita pelkių įlanką pavertė žaliuojančia ir žydinčia gyvenvietė. Gėlės ir daržovės čia auga tokios pat, kaip apie Torontą, tik viskas vėliau užauga.

Šitie pionieriai neturėjo iš anksto paruoštos statybai medžiagos. Jie patys kirtė medžius, tašė rastus ir medinėmis vinimis jungė. Mes matėme fotografiją tokio namo su keturiu augštu bokštu, pastatyto miškų gilumoje. Vienuolika metų dirbo Skotijos emigrantas juos statydamas savo būsimai nuotakai, kuri tačiau neatkeliavo ir juose neapsigyveno. Taip ir mirė žmogus, nesulaukęs savo troškinų išpildymo. Jo gyvenimas betgi praturtino vietos folklorą. Vietiniai gyventojai apie jį pasakoja čia vasaromis užkylstantiems turistams. Tai jau Kanados folkloras, kuriam atsispindi pionierių dvasia.

1964 Canada Savings Bonds

Investavimas,
kurio nesigailėsite

Gaunami kiekviename skyriuje

Available at any branch of

THE TORONTO-DOMINION BANK

Where people make the difference

SVEIKATOS KLINIKA — Health Clinic

Medicininis ir pooperacinis gydymas

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika. Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai; spindulinės ir garų vonios. Gydomeji judesiai ir psichologinė terapija.

460 Roncesvalles Ave., Toronto

Tel. LE 3-8008

B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.

Norėdami atsikviesti gimes, sužadėtines ar kitus asmenis iš Lenkijos ar kitų kraštų, kreipkitės į

J. Kazimierą Michalskį

347 BAY ST. TORONTO, II AUGSTAS, KAMB. 210, TEL. 368-9430

Taip pat patarnauja vertimų, notarizavimo ir kelionių bilietų reikalais.

SUPERTEST SERVICE STATION

Savininkas VYTAUTAS (Vic) DOBILAS

KVALIFIKUOTAS AUTO MECHANIKAS

2395 Bloor St. W. • Toronto • RO 9-6237

SUPERTEST
ALL CANADIAN
GAMINIAI

GAZOLINAS, TEPIMAS, ALYVOS KEITIMAS IR VISI ĮVAIRIŲ RŪSIŲ AUTO MECHANINIAI PATAISYMAI VISI APYLINKKES LIETUVIAI MALONIAI KVICEIAMI PASINAUDOTI SAVŲJŲ PATARNAVIMU.

LIETUVIAI STALIAI maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis.

2160 DUNDAS STREET WEST • TEL. LE 2-2289
ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.
Res. tel. LE 6-5363 K. STRIAUPIS Res. tel. RO 3-2032 P. JONIKAS

A. SNIEČKUS ESTIJOJE

Lietuvos potitrukas A. Sniečkus buvo nuvykęs į Estiją, kuri šventė XX-tąsias sovietinio "išlaisvinimo" metines. Lietuvos kompartijos, ministrų kabineto ir "lietuvių tautos vardu" jis pasakė maskvinio stiliaus kalbą: "Rūstiais Didžiojo Tėvynės karo metais estų tauta, kaip ir visos mūsų didžiosios Tėvynės tautos, stojo ginti Tarybų valdžios. Toje kovoje dar labiau sutvirtėjo mūsų tautų draugystę, kuri vis labiau vystosi ir stiprėja pokario metais, komunizmo statybos sąlygomis..." Keista, kad žmogus, kuriam tėvynė yra Sov. Sąjunga, drįsta kalbėti lietuvių tautos vardu.

AKLI JAUNIMO VADOVAI

Penktas dienas Lietuvoje viešėjo iš Maskvos atvykę pasaulinio jaunimo forumo Afrikos, Azijos ir Europos kraštų atstovai. Lietuvos kompartijos globoje jie lankėsi Vilniuje, Druskininkuose, Rūdininkų girioje ir kt. Ši propagandinė kelionė apdūmė akis kadaise su kolonizmu kovojusiems jaunuoliams. P. Džimaldetas, mokytojas iš centrinės Afrikos, atsisveikindamas tarė: "Mane iš širdies gelmių sujauzdino susitikimas Lietuvos partizanų žeminėse su šiais drąsiais kovotojais už savo gimtojo krašto laisvę prieš fašizmą". Komjaunimo sekretoriai A. Česnavičius, J. Betevas, V. Morkūnas, savaime suprantama, nutylėjo, kad tų partizanų kova turėjo tikslą užkrauti Lietuvai sovietinį kolonizimą. Jeigu negriukus būtų daugiau susigaudęs pavarde, jis tikriausiai būtų paklausęs — ką

Lietuvos komjaunimo vadų tarpe veikia toks J. Betevas?

KULTŪROS DIENA

Maskvos liaudies ūkio parodos aikštės "tarybinės kultūros" paviljone buvo surengta lietuvių kultūros diena. Kompartijos atstovai į ją nusigabeno eilę menininkų, literatų ir dainininkų. Partiečiams padėjo sov. Sąjungai už "draugišką" paramą, sol. J. Stasiūnas padainavo A. Doluchanjaną dainą apie draugystę "Mano tėvynė". Dalyvavo sol. E. Čiudakova, A. Livontas, P. Tamošaitis vad. liaudies instrumentų ansamblis, sol. V. Noreika ir kt. Propagandinę šios kultūros dienos pobūdį liudija tolimiesni dalyvių žingsniai — internacionalo šimtujų metinių paminėjimas, vainikėlis prie K. Markso paminklo. Pranešimą iš Maskvos "Tiesos" korespondentė D. Kadžiulytė užbaigia nieko bendro su lietuviškąja kultūra neturinčiais žodžiais: "Šiandien Tarybų Lietuva — lygi tarp lygių, laisva tarp laisvųjų tarybinių tautų šeimoje — atsiskleidžia visu savo grožiu".

ATEIZMO KOKYBĖ

Vilniuje posėdžiavo Lietuvos kompartijos ateistinės propagandos respublikinė taryba. Ji aptarė pastaraisiais metais išleistą ateistinę literatūrą ir įsiekio būdų šio niekalo leidimui pagerinti. Posėdžiui vadovavo kompartijos ideologinio skyriaus vedėjas P. Mišutis. V. Kst.

TORONTO VYR. MOKSLEIVIAI ATEITININKAI kviečia Hamiltono moksleivius į ateitininkų jaunimo šokių sekmadienį, spalio 25 d., Priskelimo par. salėje. Laikas: 7.30—10.30. Norime kartu draugiškoje nuotaikoje pasilinksinti ir pabendrauti. Laukiame — Moksle. at-kai

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS dv. vadas kun. G. Kijauskas, SJ, iš Čikagos spalio 14 d. posėdžiavo su moksleivių ateitininkų kuopos valdyba ir turėjo pasikalbėjimą su globėjais. Ta pačia proga jis aplankė mons. dr. J. Tadaraušką, apžiūrėjo Jaunimo Centro statybą, naujai išpuoštą bažnyčią, stebėjosi hamiltoniečių judrumu ir gražia veikla.

JAUNIMO CENTRO statyba sparčiai eina pirmyn. Išliejus pamatus, pradėtos mūryti sienos. Lapkričio vidury JC pastatas turės jau ir stogą. Jaunimas turės erdvas patalpas savo kultūrinei ir sportinei veiklai.

LOTERIJS KNYGUTES, išplatintas, prašome gražinti sekmadieniais po pamaldų spaudos kioskan, kuris atidarytas po 10 ir 11 val. pamaldų. Sios loterijos traukimas — lapkričio 7 d., Royal Connaught viešbučio Crystal Ball salėje. Baliaus koncertinė programa jau paruošta. Baliaus metu bus išrinkta spaudos baliaus karalienė, kuri gaus dovanų tautinius drabužius. Ruoškimės visi — seni ir jauni! Rengėjai laukia visų hamiltoniečių ir apylinkės lietuvių šiame baliuje. Šio vakaro pelnas, pagal tradiciją, skiria-

mas vaikų laikraščiui "Eglutei" ir "Ateities" žurnalui.

KLK MOTERŲ DR.—JOS Hamiltono skyrius ruošia vakariene parapijos salėje lapkričio 21 d. Pelnas skiriamas Jaunimo Centro statybai.

"AUKURAS", vad. E. Dauguvietis-Kudabienės, lapkričio 15 d. stato naują 3 v. veikalą "Pavojingas posūkiai" Knights of Columbus salėje. Veikalas yra modernus, taip pat ir jo pastatymas.

V. SOPYTE MvMaster un-te studijuoja humanitarinius mokslus.

P. LATAUSKAS paguldytas kelioms dienoms Sv. Juozapo ligoninėje sveikatai patikrinti. J. P.

JAUNIMO VADOVŲ PAREIŠKIMAS "T2" 40 nr. atkreipė visų dėmesį. St. Bakšys, atsiliepdamas į tą pranešimą atsuntė pareiškimą, esą jo autoriai "labai gražiai ir entuziastiškai nusako apie liet. jaunimo veiklą". Spaudoj pasirodžiusios korespondencijos nebuvo priekaištaujančios ar kritikuojančios liet. jaunimo veiklą.

"Ham. jaunimo vadovai, pasirašę minėtą pareiškimą, dirba įtaigose ar fabrikuose, turi šeimas, ir tas užima daugelį jų laiko ir rūpesčių dalį." Ta prasme jų, kaip pasauliečių veikla gali būti tikrai pripuolama. Pastarųjų metu vykusio polemika spaudoje esą tiesiogiai lietuvių tik eventualią galimybę — dviejų lietuviškų salių atsidarimą Hamiltono, bet ne patį jaunimą ar jo vadus.

Calgary ir
apylinkės, Alberta

— V. Jauga, senosios kartos ateivis, smarkokai susirgo net du kartus ir buvo paguldytas ligoninėje. Jis yra tėvas C.L. Draugijos buv. pirmininko Balio Jaugos.

— KLB Lethbridge apylinkės valdyba ruošia šokių vakarą spalio 24 d. vengrų svetainėje. Į šį rengimą valdybos pirm. p. Noreika visų Lethbridge lietuvių vardu pakvietė kalgariečius. Calgary B-nės valdyba organizuoja ekskursiją autobusu į minėtą parengimą.

— L. Bruzga iškėlė šaunias vestuves savo vienturiui sūniui Vytautui, kuris vedė vengrų mokytoją. Jungtuvės įvyko vengrų katal. bažnyčioje. Vestuvės buvo vienos iš šauniasių iki šiol įvykusių Calgary lietuvių kolonijoje. Dalyvavo ko ne visi Calgary lietuviai, taigi iš Lethbridge, Coleman, Blairmore ir kitų vietovių. Bruzga yra naujos kartos ateiviai, kilę nuo Marijampolės.

— Nuosirdi lietuvių ir uoli B-nės rėmėja p. Andersonienė, Tomo Andersono žmona, sunegalavo ir kiek laiko gulėjo ligoninėje; dabar išlinsi namuose. P. Andersonai yra vieni iš seniausių ateivių Calgary; į Kanadą atvykę po rusų-japonų karo.

— B-nės šokių vakaras ir gegužinė sutraukė gausią publiką ir davė gražaus pelno. Į gegužinę atsilankė iš tolimo Lethbridge gerokas būrys linksmų ir malonių tautiečių.

— C.L. Drg. parengimas — gegužinė įvyko tą patį dieną pirm. žuko namuose, kaimyniškos arklų skerdyklos, žinomos kaip Calgary Dog Food Co.

SUNDRE. Senosios kartos p. Liukų sūnus vedė anglę. Tėveliai iškėlė puikias vestuves.

BROOKS. Rugpjūčio mėn. širdies priepuoliu mirė sen. kartos Hermanas Albrechtas, kilęs iš Starkų km., Vilkauskio apskr. Buvo vokiečių kilmės, bet namuose ir visur vartojo lietuvių kalbą, išmokė sūnų, kuris ir šiandien puikiai kalba lietuviškai. Jis didžiavosi lietuvių ir savo karo tarnyba Lietuvos ulonų valker. Paliko žmoną Liją, sūnų Valterį, du brolius ūkininkus — Otto ir Edvardą.

— Sunkiai serga Edvardas Albrechtas, naujosios kartos ateivis — ūkininkas; paguldytas Medicine Hat ligoninėje. Jis yra malonaus, linksmo būdo, ir pobūviu be jo — apmirė. Apylinkės valdyba ir visi susipratę lietuviai išreiškė nuosirdžius linkėjimus greitai pasveikti ir sugrįžti namo pas šeimą.

— Liepos mėn. p. ir p. V. Rutkauskai iškėlė šaunias vestuves savo dukrai Monai, kuri ištėkėjo už ukrainiečio mokytojo. Dalyvavo Calgary, Brooks ir kitų vietovių lietuviai.

— Liepos mėn. p. A. Skaisgiris išleido savo dukrą už anglo policininko.

— Rugpjūčio mėn. p. ir p. P. Janauskai išleido savo dukrą Jean už anglo mokytojo. Abejose vestuvėse buvo puošniau šventimaučių ir lietuvių dalyvių.

Korespondentas

SUDBURY, Ont.

LB VALDYBA praneša, kad A. Strakauskas atsisakė iš valdybos nario pareigų. Į jo vietą iš kandidatų įėjo Ir. Račinskienė. LB valdyba A. Strakauskui už atliktą darbą nuosirdžiai dėkoja.

SPALVOTAS FILMAS. — Lapkričio 8 d., sekmadienį, Christ the King bažnyčios salėje LB valdyba ir Tumo-Vaizganto lituanistinės mokyklos tėvų komitetas rengia jaunimo ir lietuvių visuomenės pobūvį — šokių. LB valdyba parodys spalvotą filmą iš Sudburio lietuvių gyvenimo. Kiekvienam bus įdomu pamatyti save spalvotame filme. Taip pat bus daug kitų įvairnių. Kviečiami visi dalyvauti. Pobūvio pelnas skiriamas mokyklos išlaidoms.

RADIJAS LIETUVISKAI. — Lapkričio 15 d., sekmadienį, 1.30—2 v. p.p. kviečiame visus pasiklausti lietuviško radijo pusvalandžio per CHNO radijo stotį.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ. — Lapkričio 21 d., šeštadienį, 6.30 v.v., ukrainiečių salėje, 130 Frood Rd., įvyks

J. A. Valstybės

MARIJA ULVIGIENĖ, ilgametė darbuotoja labdarinės Valkeio Jėzaus Dr-jos, kuriai vadovavo mons. Pov. Januševičius, rugsėjo 27 d. atvyko iš Kauno į Čikagą pas sūnų Boleslovą Rimantą ir jo žmoną dantų gydytoją Teofilę Jurkūnaitę. Ji iš Lietuvos išvyko rugsėjo 25 d. į Čikagą skrido lėktuvu iš Maskvos per Kopenhagą. Pati buvo susitaipusi pinigų kelionei, kuri kainavo 420 rb. Gaudavo siuntinių iš JAV. Ji pasakoja, kad Kaune uždaryta Šv. Trejybės, Vytauto D., Jėzuitų, Seminarijos, Sartičių ir Igulės bažnyčios. Arkivyskupo rūmose gyvena kareiviai, o daugumo bažnyčių — įrengti sandėliai.

DR. R. SIDRYS paaukojo \$25 "Tėvynės žvaigždutės", vaikų priedo "Drauge" straipsnelių, eliaščius ir piešinių konkursui permuioti.

E. GARMIE, vasarvietės Echo Valley Pocono kalnuose savininkė, išvyko atostogų į Europą aplankyti dukters Ritos, gyv. Vokietijoje.

J. GRIBINAS, gyv. Scottlande, Arizonaje, automobilį susidūrimo buvo sunkiai sužalotas.

AUG. VAINAUSKAS, čikagietis, 50 metų, pravažiuojantis automobilio buvo užkludytas ir sužalotas. Automobilio vairuotojas pabėgo. Dabar jo ieško policija.

PROF. J. STUKAS, lietuviškos radijo programos vedėjas New Jersey valstijoje ir energingas lietuvių veikėjas, spalio 10 d. susitokė Čikagoje su p-le Loretą Kassell, kuri yra labai energinga Lietuvos vyčių veikėja.

KREPSININKŲ ISYKKA I AUS-TRALIJA kainavo \$19.000. Dalį šios sumos \$4.000 surinko Australijos lietuviai iš įvairių parengimų. Apie \$15.000 sudėjo JAV ir Kanados lietuviai.

MIRE JONAS BRAZAUSKAS — senosios kartos ateivių veikėjas, ilgametis SLA, Sandomos, Tėvynės Myletojo Dr-jos, Lietuvių Kultūrinio Darželio ir kitų organizacijų v-bos narys ir pirmininkas. Mirė po ilgos ir sunkios ligos Klevelande, kur spalio 3 d. palaidotas Whitehaven kapinėse,

LONDON, Ont.

ISKELIAVO AMŽINYBEN. — Rugsėjo 24 d. iš mūsų tarpo staiga išsiskyrė Antanina Jonynienė-Beinoravičiūtė, kilusi iš Suvalkijos. Ji buvo baigusi Vilniaus Pedagoginį Institutą ir mokytojavo porą metų. Londone su šeima gyveno nuo 1949 m. Netikėtai žmonos ir marmytės išsiskyrimas iš šeimos židinio sukrėtė likusiuosius šeimos narius. Jie tarėsi ką rugsėjo

26 d. jie turėtų jai padovanoti 46-tojo gimtadienio progą.

«Staigi jos mirtis sujauzdino ir visus Londono apylinkės lietuvius. Jų nuosirdumą ženklinio gėlių ir ypač užprašytų šv. Mišių skaičius ir tautiečių gausus dalyvavimas Rožinyje bei padėjimai ir amžinojo poilsio vieta. Į laidotuves buvo atvykę ir velionės vyro broliai ir kiti artimieji iš Niujorko, Čikagos, Detroito ir kitų vietovių. Laidotuvių apeigas atliko Šiluvos Marijos parap. klebonas kun. B. Pacevičius, dalyvaujant ir mons. Flannery, kurio parapijos ribose velionė gyveno. Gražų atsisveikinimo žodį Sv. Petro kapinėse tarė dail. V. K. Jonynas, velionės vyro brolis, ir Bendr. apylinkės v-bos pirm. J. Butkus. Po laidotuvių tartame žodyje V. K. Jonynas padėjo Londono kolonijai už tokį didelį nuosirdumą, parodytą jo brolio šeimai nelaimės metu.

Užbaigusi karo audros nuskurdintą žemės kelionę, tegul ji randa amžiną ramybę gerojo Visagalio Tėvo globoje. D. E.

EDMONTON, Alta.

ATSKRIDO IŠ LIETUVOS p. Kantautienės ir p. J. Augio marmytė Justina Augienė, 77 m. amžiaus. Vietinis dienraštis įsidėjo didelę susitikimo nuotrauką ir aprašymą. Pasak korespondento, viešnia iš Lietuvos apkabini savo dukrą ir ašarodama tarusi: "Aš nebebijau." Jos atvykimu p. Kantautai rūpinosi eilę metų per R. Kryžių. Ad. Kantautas yra Albertos un-to bibliotekininkas, baigęs mokslus Danijoje ir JAV. J. Augis dirba statybos srityje. Laikraštis priduria, kad šis susitikimas buvęs atsakymas į šeimos maldas.

WELLAND, Ont.

Pranešame, kad spalio 24 d., šeštadienį, 7 v.v., 53 Ontario Rd., Crowland Hotel salėje įvyks apylinkės valdybos rengiamas šokių vakaras. Graži muzika, loterija, bufetas su įvairiais gėrimais. Būtų labai malonu matyti šiame rengime visus apylinkės lietuvius. Taip pat kviečiame amerikiečius — Buffalo, Niagara Falls, tautiečius. Apylinkės valdyba

Statybinės medžiagos

2 MULOCK AVE. 769-5171 vak. 762-9759

• Įvairios medžiagos namų taisyms

• Lentos, fanera, cementas, blokal

• Taip pat atliekame visus remontus:

• Poilsio kambarius, virtuves, verandas,

• Naujus priestatus, garažus, stogus.

Sav. B. Saulėnas

KELIONIŲ BIURAS

FOUR SEASONS TRAVEL

323 LAKESHORE RD. EAST, Port Credit

V. BAČENAS Visais kelių reikalais, visame pasaulyje maloniai Jums patarnaus.

Tel. CR 8-7261 • Namų LE 6-4681

Taupyk ir skolinkis

kooperatiniame bankelyje "TALKA"

ISDUODAMOS ASMENINĖS PASKOLOS IKI \$5.000, morktię

poskolas iki 60% turto vertės. Nemokamos grynų pinigų paskolų

draudimas. PILNAS ČEKIŲ PATARNAVIMAS.

Darbo dienos: pirmadieniais — penktadieniais 9 val.r. — 1 val. po pietų.

Antradieniais ir penktadieniais 3 val. p.p. — 8 val. vakaro.

21, MAIN STREET EAST, ROOM 207 — Telefonas JA 8-0511

Canada
Savings
Bonds
1964

LENGVA NUPIRKTI

Galite Kanados taupomuosius lakštus pirkti grynais pinigais arba dalimis išmokėtinai. Pirkite juos darbovietėje pagal algos taupymo planą arba bankuose, pas oficialius investavimo agentus, biržos tarpininkus, pasitikėjimo ar paskolų bendrovėse. Lakštai gaunami po \$50, \$100, \$500, \$1000, iki 10.000 vienam asmeniui.

LENGVA IŠKEISTI I PINIGUS

Galite kiekvienu metu Kanados taupomuosius lakštus parduoti už jų nominalinę vertę ir dar gauti prisidėjusias palūkanas. Kai jums prireiks pinigų, užpildykite lakštų išpirkimo formą ir pristatykite savo bankui. Pinigai bus tuoj pat išmokėti.

PATARTINA LAIKYTI

Jūs gausite už Kanados taupomuosius lakštus palūkanas kiekvienų metų pirmąją lapkričio dieną po 4½% už pirmuosius metus; 5% už sekančius 5 metus ir 5½% už likusius 3 metus — tai yra vidurkį po 5% kasmet, jei išlaikysite pilną 10 metų terminą.

Kiekvienas turi kam nors taupyti

SOLISTĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ, garsėjanti savo koncertais laisvajame pasaulyje.

A. Stempužienės koncertas Montrealyje

Aldona Stempužienė, mezosopranas, pirmą kartą koncertuos Montrealyje Katalikų Moterų Dr-jos parengime spalio 24 d., šeštadienį, 7.30 v.v. Solistėi akomponuos U. K. Clutterbuck. Tai paskutinis š.m. A. Stempužienės pasirodymas Amerikos žemyn, nes netrukus ji išvyksta į Vokietiją koncertuoti ir įdainuoti lietuviškosios plokštelės.

Nors lyginti vieną solistę su kita yra neįmanoma, bet A. Stempužienė yra viena labiausiai meniška subrendusių mūsų dainininkių, pasižyminti balso švelnumu, muzikalumu ir vaidybiniais talentais. Po jos rečitelių ar operų nesigali jai labai šiltų komplimentų nei lietuviškoji, nei katalikų spauda, nei prityrusieji meno kritikai.

Po jos pasirodymo Čikagos lietuvių "Carmen" operoje prof. V. Jakubėnas "Aiduose" rašė, kad jos muzikinis ir vokalinis pasiruošimas buvo labai augstas lygio. "Draugas" rašė, kad A. Stempužienė buvo tikra Carmen, tiek balso, tiek vaidybos interpretacija pasiekusi beveik tobulumą. "Naujienos" gėrėjos, kad Stempužienė nuo pat pirmosios scenos įtikinančiai parodė Azucenos ironiją ir moterišką kerštą, kad ji puikiai sugebėjo parodyti tą baisų vidutinį vaizduojamo charakterio pergyvenimą. Panašiai ją ivertina ir amerikiečių spauda, o Worcesterio "Sunday Telegram" dar pastebi, kad "in addition, Miss Stempužienė is a beauty".

A. Stempužienė 1944 m. baigė Jurbarko gimnaziją ir, pasitraukusi į Vokietiją, 1946 m. įstojo į Čiurlionio ansamblį, kuriame dainavo per 300 koncertų. Atvykusi į Ameriką dainavimo mokėsi pas buvusią Metropolitan operos solistę, Western Reserve universiteto lektorę Lilą Robeson. 1955 m. įstojo į Cafarelli operos studiją Klevelande. Tais pačiais metais

Klevelande laimėjo "Plain Dealer" ir "Cleveland News" dienraščių rengtame dainininkų konkurse pirmą vietą moterų balsų grupėje, o Chicagoland muzikos festivalyje laimėjo pirmą vietą ir aukso medalį kontraltų grupėje. Po to ji yra davusi daug rečitelių ir dainavusi įvairiose operose š. ir P. Amerikoje. Kritiku atsiliepimai visur buvo labai geri. Užteks paminėjus, ką rašė Kolumbijos laikraštis "Columbia": "Balsas, technika, gilus jausmas ir absoliutus muzikinis apyvaidymas reiškėsi visuose veikaluose. Tai geriausias kontraltas, girdėtas šiame mieste paskutiniųjų metų laikotarpiu".

A. Stempužienė, be abejonės, patiks ir jaunimui, nes E. Vasyliūnienė apie jos dainavimą taip rašė: "Mes esame dėkingi A. Stempužienė, kad ji lauko senus leduis ir mūsų klausytoją pratina prie moderniosios muzikos". J. V.

Atsiūsta paminėti

Aleksandras Merkelis, ANTANAS SMETONA. Jo visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla. XVI ir 740 ir 28 psl. Pastarieji nenumuotų iliustracijų psl. Formatos 6x9 colių. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos leidinys. 1964 m. New York, N.Y. Kaina \$12.50. Monografijos užsakymus priima K. Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Indiana 46313, USA.

TAUTOS PRAEITIS. Istorijos ir gretimųjų sričių neperiodinis žurnalas. Tomas II, knyga 1(15). Chicago, Ill., USA — Roma 1964. Redaktoriai: J. Dainauskas, adm. kun. dr. A. Matulaitis, MIC. Leidėjas — Lietuvių Istorijos Draugija Čikagoje. Knygoje 198 psl., kaina \$5. Prenumeratos kaina 4 knygu — vieno tomo \$16.00. Spausdinta Pontificia Universita Gregoriana Romoje. Turinyje: J. Jakštas,

1863 m. sukilimas Lietuvoje; K. Matulaitis. Kronikininkų Mindaugas; J. Bičiūnas, Apaštalių Sosto ir jėzuitų ordino pirmieji bandymai jėzuitus įkurdinti Lietuvoje; Vilniškis, Lietuvių Vilniaus krašte ir kt. Recenzijos, kronika, bibliografija, iliustracijos, pastabos anglų kalba.

Muzikos žinios, nr. 1-172, 1964 m. ir nr. 3-4, 170-171, 1964 m. Leidžia Amerikos Liet. R. Katalikų Vargoninkų Sąjunga. Adresas: 1602 So. 48 Ct., Cicero 50, Ill., USA.

Pasaulio Lietuvis, nr. 9, 1964 m. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendrumo valdyba. Adresas: 1118 Rutherford Rd., Cleveland Hts., Ohio, USA.

Skautų Aidas, nr. 9, 1964. Vyr. red. A. Saulaitis, Old Colonial Road, Oakville, Conn., 06779, USA.

Krivulė, nr. 3, rugsėjis 1964 m.

Lietuviai Vilniaus krašte

(Atkelta iš 2 psl.)

kiškumas yra seniausios datos, lietuvių kalba pereito šimtmečio pirmoje pusėje džiaugėsi gyvybės pilnumu. Tai liudija toji aplinkybė, kad visi mano užtikti 90 metų amžiaus ar senesni vietos valstiečiai mažesniame ar didesniame laipsnyje lietuvių kalbą žino; be to, jų tos kalbos žinojimas didėja, juo ilgiau galvoja ir prisimena. Nukrypimas nuo lietuvių kalbos prasidėjo čia XIX amž. trečiame ketvirtyje ir tai buvo nukrypimas toks staigus, kad žmonės, gimę devintoje, aštuntoje, o netgi septyntoje to šimtmečio dešimtyje, nieko arba beveik nieko tos kalbos nesupranta, kas liudija, kad priklauso kartai, kuri jau išaugo lenkų tradicijoje (H. Turska, O. powstaniu polskich obszarow językowych na Wilenszczyźnie, 33 psl. Prasidėjus 1939 m. karui nebaigta spausdinti Vilniuje).

Autorius, apžvelgęs rusų ir lenkų statistikas, kurios nurodo labai nevienodą lietuvių skaičių Vilniaus krašte, sustoja prie kitų būdų lietuvių skaičiui ten nustatyti. Išnagrinėjęs lietuvių švietimo įstaigas, kurios lenkų tais laikais toli gražu nevisur buvo leistos, autorius randa, kad pagal tą kriterijų lietuvių turėjo būti apie 200.000, o ne 82.000, kaip rodė 1931 m. lenkų statistika. Toliau autorius rašo:

"Lietuvių gyventojų skaičiui nustatyti paimsiame dar trečią kriterijų — lietuvišką spaudą Vilniaus krašte. Po 1920 metų Vilniuje visuomet ėjo keli lietuviški laikraščiai įvairiais pavadinimais. 1934 m. ėjo 4 periodiniai laikraščiai, skirti liudžiai: "Vilniaus Rytas", "Vilniaus Žodis", "Vilniaus Aušra" ir "Jaunimo Draugas". Daugiausia prenumeratorių — per 5000 — turėjo "Vilniaus Rytas". Beveik visi jie gyveno Lenkijos teritorijos ribose. Skaičiuojant, kad vienoje šeimoje yra vidutiniškai imant, 5 asmenų, randa 25.000 lietuvių, kuriuos pasiekdavo "V. R." Per ne viešai surinktas "Ryto" draugijos mokytojų žinias paaiškėjo, kad tas populiausias laikraštis pasiekia vos 8 lietuvišką šeimą. Darydami iš to išvadą, randa 200.000 lietuvių.

Toliau, "Vilniaus Žodis" prenumeruodavo apie 4000 žmonių, "Vilniaus Aušra" taip pat apie 4000 ir "Jaunimo Draugas" apie 3000 žmonių. Kartu 11.000 prenumeratorių. P r e n u m e r a t o r i ų daugumas taip pat gyveno Vilniaus krašte. Gal būtų, kad didelis lietuvių skaičius prenumeruodavo ne vieną laikraštį, bet du ar daugiau. Tačiau, iš kitos pusės, žinant Vilniaus krašto gyventojų neturtingumą, turime konstatuoti, kad negalėjo būti didelio skai-

čiaus lietuvių, kurie išgalėtų prenumeruoti po kelis laikraščius. Tad negali būti abejojimų, kad šie paskutiniai trys laikraščiai turėjo sudaryti bent trečdali "V. R." prenumeratorių, kurie "Vilniaus Rytas" neskaitytė, o skaitė kitus laikraščius. Tada išeina, kad lenkų valdymo metais Vilniaus krašte buvo apie 300.000 sąmoningų lietuvių.

Nuo 1936 m. iki 1940 m. Vilniuje kasmet buvo leidžiamas sieninis kalendorius. 1936 m. — 5000, 1938 ir 1939 m. po 10.000 egz. Reikia, lietuvišką kalendorių savo namuose turėjo 10.000 šeimų. Skaitant, kad vienoje šeimoje yra 5 asmenų, tose šeimose randame 50.000 žmonių. Redakcija, norėdama aprūpinti kalendoriumi visus tautiečius ir padidinti jo tiražą, patyrė iš kaimo inteligentų, kad kalendorius patenka vos į 5-6 lietuviškus namus. Iš to taip pat išeina, kad lietuvių Vilniaus krašte turėjo būti apie 300.000.

Iš lietuviško organizacinio ir švietimo darbo matome, kad, skaičiuojant pagal draugijų veikimą, randame Vilniaus krašte sąmoningų lietuvių mažiau (apie 200.000), negu remiantis spauda (apie 300.000). Priežastis glūdi tame, kad spauda galėjo greičiau pasiekti tautiečių pastoges, negu organizacija. Kaimo žmonės greičiau išsirdavo prenumeruoti lietuvišką laikraštį ar laikyti savo namuose lietuvišką kalendorių, negu dėtis į lietuvišką draugiją arba prašyti lietuviškos mokyklos. Praktika parodė, kad su lietuviškos mokyklos ar draugijos skyriaus įsisteigimu pasipildavo kaimiečiams protokolai, baudos ir suėmimai. Tad aišku, kad nei lietuviškos draugijos, kurių veikimas buvo visai paplitęs, nei lietuvių spauda, kuri nuolat buvo kanfiskuojama, negali atvaizduoti tikro lietuvių skaičiaus Vilniaus krašte. Bet pats faktas, kad Vilniuje veikė net 19 įvairaus pobūdžio draugijų, kurių, kad ir įvairiai varžomos, savo veikimą nuolat plėtė (pav., Sv. Kazimiero Draugija 1927 m. turėjo 10 skyrių, 1932 m. — 386, o 1935 m. — 477), parodo Vilniaus krašte platų lietuvišką pagrindą. Lenkų valdžiai, kuri tvirtino, kad lietuvių Vilniaus krašte kaip ir nesą, lietuviškų draugijų veikimas, matyti, buvo toks nepatogus, kad 1936-37 m. sulikdavo ne tikai mokyklas, skaityklas, skyrius ir vaikų daržėlius, bet ir pačius centrus. Taip pat uždarė ir populiariausius lietuviškus laikraščius. Salygos galėjo pasiekti tik žlugus Lenkijos valstybei.

Kai 1939 m. Lietuva atgavo Vilniaus miestą ir sritį, gyventojai, išsiimdami pasus, savo tautybę pažymėjo šitaip: lietuvių 110.117 — 64%; lenkų 30.679 — 18%; gudų 20.380 — 12%; rusų — 4.092 — 2.4%; vokiečių 33 — 0,02%; žydų 4.116 — 2.4%; totorių 233 — 0,24%; iš viso — 169.646 gyventojai. (Autoriaus pateikiama detalė tabelė praleidžiama — Red.)

Iš šių duomenų (jie surinkti iki 1941 m. rugpjūčio 15 d.) matome, kad ir tose apylinkėse, kur lietuviškas elementas yra daugiausia nutautėjęs (arti miesto), gyventojai niekieno neverčiami 64% pasisakė esą lietuviai. Dar stipresnis lietuviškas elementas yra toliau nuo Vilniaus miesto. Suglaudžiant truputį ankščiau surinktus iš kitų apkirčių statistinius duomenis apie gyventojų tautybę, Vilniaus mieste ir srityje randa: lietuvių 364.645 — 51%; lenkų 196.097 — 27%; gudų ir rusų 52.320 — 7%; iš viso

— 707.894 — 100% (detali tabelė praleidžiama, Red.).

Negali būti abejojimų, kad ir tose srityse, kurios nebuvo įėjusios į Lietuvos Respublikos teritoriją, bet etnografiškai surištos su Lietuva, atsirasu toks pat lietuvių nuosimtis. Tai galima spręsti iš gyventojų kovų dėl lietuvių lenkų valdymo metais ir iš jų nuotaikos, kai 1939 m. buvo atskirti nuo Lietuvos ir prijungti prie Gudijos Respublikos.

Kyla klausimas, iš kur toji gyventojų lietuvišką sąmonę? Nežiūrint nepalankių sąlygų, visame Vilniaus krašte (vietomis tik salelėmis) išliko lietuvių kalba. Ji lietuviškos palaikytoja. O ten, kur vietomis žmonės lietuviškai jau nekalbėjo, išliko prisiminimai, kad jų tėvai ar seneliai lietuviškai kalbėjo. Išliko lietuviški vietovardžiai, gyventojų lietuviškos pavardės, lietuviški papročiai. Visas kraštas nusagstytas Lietuvos praeities paminklais — pilimis (Trakuose, Gardine, Lydoje, Mininkuose, Krėveje ir kt.). Visa tai ragina žmones neišsivadėti to, ką bočiai statė, kūrė, už ką kovojo.

Kitų tautybių pagrindas Vilniaus krašte labai silpnas. Patys lenkų mokslinei randa Vilniaus krašte tik vėliau atsiradusias lenkų kalbos salas. Gudai ir rusai taip pat neturi čia savo praeities, ne bent tiek, kad XIX ir XX šimt. lietuvių žymią dalį kalbos atžvilgiu nutautino. Todėl, kada leidžiama žmonėms laisvai pasisakyti, — praeitis grįžta, tampa dabartimi, tautinių gyventojų apsisprendimu lietuvių tautos naudai.

Gyvenimas filmuose

Julie Andrews debiutas ekrane

KORNELIJUS BUCMYS, OFM

"Mary Poppins". Lygiai prieš 8 metus Broadway teatru scenose Julie Andrews pradėjo savo triumfo dienas su pagrindine rolyje muzikinėje komedijoje "My Fair Lady". Ši rudenį sulaukta jos debiuto filmuose. Pirmąjį savo filmą "Mary Poppins" ji pasirodė pasigėrėtinai. Poros mėnesių laikotarpį jos išleisti ir kiti du jos filmai: "The Sound of Music" ir "The Americanization of Emily".

Walt Disney, per eilę metų pastatęs puikių filmų jaunimui, susidomėjo ir P. L. Travers knygos paveiksluotą auklės Mary Poppins charakteriu. Filminis pastatymas visapusiškai pasisekė. Fantastiškas knygu auklės pobūdis išaiškintas nesugadintas, o lengvo sentimentalizmo momentai imai įti labai neįmityje dozėje ir visiška pasakėta muzikos, dainų, baleto ir techniško išradimų darniam junginy.

Filmų menas, galis pateikti akiai vaizdų, kurie būtų neįmanomi teatro scenoje, šiame filme pakartotinai pasirodė savo tobulumu. Paimame montazę gvijęi artistai darniai jungiasi ir bendrą visumą su pieštais veikėjais. Tarp gausių nuotykių ir efektingų momentų ypač paminėtinas auklės baletas ant stogų su kamin-krečių būreliu.

Julie Andrews žavi ne vien savo balsu ir vaidyba. Dick Van Dyck, turėjęs progą parodyti savo muzikinius ir komiškus sugebėjimus filmuose ir televizijos programose, šiame filme pasirodė visoje savo talentų augštumoje. Žavai ir bendrą eiga įsijungia ir pora vaikų, Matthew Garber ir Karen, Dotrice gabioje Robert

5 PSL. • Tėviškos Ziburai • 1964. X. 22. — Nr. 43 (770)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ALTA gavo prašymą iš Herbert Hoover Presidential Library atsiųsti įvairios medžiagos iš neprik. Lietuvos gyvenimo — liaudies papročių, kultūros, istorijos ir kt. Biblioteka rengia Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų skyrių ir rusų imperializmo siekimus. Tame pačiame skyriuje bus pavaiduotos buv. prez. Hoovero pastangos padėti Baltijos kraštams.

"RŪTOS" LEIDYKLA Hamiltone jau pradėjo siuntinėti skaitojams savo naująją leidinį Broniaus Milašiaus "Žvilgsnis atgal". Knygą redagavo ir kalbą taisė rašytojas J. Kraliauskas.

JER. IGNATONIS, JAV LB centro v-bos vicepirm. ir švietimo tarybos pirm., sudarė naują JAV LB švietimo tarybą: J. Ignatonis — pirm.; nariai — dr. Z. Aškalis, D. Bindokienė, Vik. Binkis, J. Kavaliūnas, J. Plačas, R. Razminas ir J. Tamulis. Centro v-ba ją patvirtino.

RASYT. B. BABRAUSKAS paskirtas Čikagoj augštesniosios mokyklos mokytoju ir nuo rudens jau pradėjo darbą. Pensilvanijos un-tas Babrauskas išleista mokslo Lietuvos un-te įvertino magistro laipsniu. Kita magistro laipsnį iš rusų kalbos ir literatūros Babrauskui pripažino valstybinis Illinois un-tas. Išlauskęs Northwestern un-te ir išlaikęs JAV istorijos kurso egzaminus, Babrauskas gavo Illinois valstybės augštesniosios mokyklos mokytojo antro laipsnio, t.y. magistro pažymėjimą. Čikagos miesto švietimo tarybos paskirtas rusų ir vokiečių kalbų mokytoju.

Pr. AL

DAIL. V. K. JONYNO kūrybos paroda atidaryta spalio 17 d. Klevelande Gallery International, 13218 Superior Ave., East Cleveland. Ji bus atidaryta iki lapkričio 19 d. Išstatyta: paveikslai, akvarelės, skulptūros ir atspaudai. Lankymų valandos: kasdien 6-9 v.v.; šeštadieniais ir sekmadieniais — 2-7 v.v.

DAIL. ANT. TAMOSAITIS surengė naują savo darbų parodą spalio 17-25 d. Filadelfijoje; išstatyta — 25 tapybos darbai, 10 akvarelių, 15 grafikos kūrinių. Dr. H. Nagys kataloge rašo: "Tamosaitis tapyba yra dekoratyvi ir statiška. Lygiai kaip ir liaudies tapyba. Tamosaitio tapyba yra lyriška ir patenkinanti paprastumė užuominom... Skirtinga Tamosaitio tapyba tačiau nuo mūsų liaudies kūrybos tuo, kad ji yra šio mūsų šimtmečio žmogaus žvilgsnis į pasaulį".

Okupuotoj Lietuvoj

KAUNO PILIES restauruotame kuore atidarytas muziejus miesto senajai praečiai atskleisti. Ekspozatų tarpe yra XIII-XIV a. lietuvių ir kryžiuočių ginklų, šarvų, tų laikų Kauno pilies modelis. Muzėjaus medžiaga pasakoja apie šios pilies strateginę reikšmę Žalgirio ir Saulės mūšiuose, jos gynimą 1362 m. Parodytas miesto augimas bei jo praeitis paskutiniųjų karų laikotarpyje. Ši muziejų jau yra aplankiusios ekskursijos iš Estijos ir Latvijos. Muzėjaus vertė menkina propagandinis skrydis "XX amžiaus kryžiuočiai", skirtas tariamajam V. Vokietijos revanšizmui.

V. USINAS, lig šiol epizodiniuose vaidmenyse reikšęs Vilniaus operos solistas, pasirodė Don Chozė rolyje G. Bizet op. "Carmen". Dainininkas turi stiprų dramatinį tenorą, kuriam trūkavo platesnis diapazonas. Klūtis pasilinta, padedant sol. K. Gutauskui. Vokaline pažanga labiausiai pastebima II ir III veiksmo dramatinėse scenose. Kiek silpniau praskambėjo I v., kur reikia gerosokios dės lyriškumo.

PROF. J. KUZMINSKIS, Lietuvos Dailininkų S-gos pirm., su sovietinių dailininkų grupe išvyko 3 savaitių viešnagei į Italiją, kur šį laikotarpį stengsis panaudoti kūrybai bei kūrybinių horizontų praplėtimui.

KAZYS GAJKA, jaunosios kartos dramaturgas, saugia kurti naują komediją "Trys Vabalų vasaros". Pavadinimas tebėra provizorinis ir, galimas dalykas, jį teks pakeisti. Apie šį savo kūrinį rašytojas sako: "Šioj komedijoje — mano pamėgtas moralės problema. Kausius juoku prieš amoralumą, parazitavimą..." Panašias mintis jis jis yra gildinęs neseniai rampos šviešą išsivysdusioje dramoje "Saulė ir stulpas". Ateities planuose numatyti 3 dramos kūriniai — Šiaulių, Panevėžio ir Vilniaus teatrams.

AKT. JUOZAS KANAPKA paminėjo 60 m. amžiaus sukaktį. Jis yra gimęs Vilniaus krašte, kur lenkų okupacijos metais suorganizavo vaidintojų grupę, vėliau tapusią keliaujančiu "Vaidilos" teatru. Tada jis buvo ir aktorium, ir režisiorium, ir netgi veikalelių kūrėju. Si jo trupė lankydavo lietuvių apgyvendintose vietovėse Vilniaus krašte. Vaidavos Bockiansko ištremtas į Lietuvą, J. Kanapka į Vilnių grįžo į Lietuvai atgavus. Šiandien jis dirba Vilniaus dramos teatre, kur yra sukuręs eilę svarbių vaidmenų: Sidabrą B. Dauguviečio "Zaldokynė", Brigelą "Dviejų ponų tarne", kleboną A. Vieniulio "Paskendulėje", Avizų Paplotį komedijoje "Daug triukšmo dėl nieko" ir kt. Laisvalaikiais jis rašo veikalelius mėgėjų scenai. Neseniai Kauno pieno kombinato mėgėjų suvaidino jo komediją "Namelis Vėjo gatvėje", o Druskininkų kultūros namų vaikų grupė jau net 100 kartų žiūrovams yra parodžiusi jo inscenizuotą pasaką.

V. Kst.

Žvilgsnis i Donelaiti po 200 metu.

VINCAS MACIUNAS

NAUJAS KAIMO BEI JO ŽMONIŲ VAIZDAVIMU

Panašiai kaip savo gamtos aprašymais, išsiskyrė Donelaitis iš savo amžiaus literatūros ir kaimo bei jo žmonių vaizdavimu. Ano meto literatūra buvo aristokratų ir miestiečių rama ir tiems patiems sluogsnams skiriama. Valstietis buvo jo tik svečias, ir buvo vaizduojamas taip, kaip jį matė ir norėjo matyti anie kiti luomai. Prancūzų aristokratuose buvo mėgstama pramoga — persirengus kaimiečiais ar piemenėliais, saloniškai šnekučiuoti ir galantiškai flirtuoti ar dūsauti savo puikiuose soduose. B. Fontenelle reikalavo iš idilių ne tikrą kaimietį, stačioką ir neišlavinatą, o sąmojingą ir galantišką kaimiečių persirengusį aristokratą. Vėliau idilėn atėjo kitoks dirbtinumas. Išpopuliarėjo Rousseau mintis, kad civilizacija ir visuomenės gyvenimas sugadina žmogų, kurį gamta sukūrusi gera, laisvą ir laimingą. Drauge ateina ir kaimo žmogaus, kaip artimo gamtai, idealizacija. Donelaitis amžininko šveicaro S. Gessnerio populiariose tada idilėse vaizduojamas savotiškas aukso amžius, kuriame viešpatavo dora, laimė, gailėstingumas, žodžių tariant, dvasi-

nis skaidrumas, lyg kokiame bibliiniame rojuje.

Nėra ko ir sakyti, kad Donelaitis būrai, kaip dangus ir žemė, skyrėsi nuo anų sentimentalų dūsautojų ar kaimiečių persirengusių galantiškų aristokratinio salono žmonių, kurie iš nuobodulio ar persisotinimo rafinuotu gyvenimu įieškojo tame pasaldintame paprastume sau naujos pramogos. Tai buvo bekrailai, idealizuoti žmonių pavidalai. Tuo tarpu didžiojo realisto Donelaitio būrai — tai kaimiečiai su kūnu ir krauju. Jie nedūsauja manieringai ir sentimentaliai nesižavi suliteratūrintomis gamtos grožybėmis, o rūšiai dejuoja dėl baudžiavų vargo ir savo prakrauti gausiai laisto tėviškos dirvų:

Ak! kas tai darbai, kuriuos atlikt trisimėjom. Lytus mus daugsyk, taip dirbant, nugara prausė, Ir tūls tvankas įžarstytas dang kopino kiausė. Mes besidovydami daugyk kluopas nedarytas. Ir plutas menkas blogai kramtydami valgėm. Tankiai mes tvankė, prastai maišydami skinki Ir vandens malkus iš klanio sėdami, gėrėm. Prakrauto taip dang nuo veido mūsų nulašėjo, Kad per nosį tėsakantės vis ritos srovės. Ak, mes bėdžiai, ak, visur didiai prisivargom!

Skaitant Donelaitio "Metus", jo Priekai, Selmai, Krizai ir kiti Vyžlauko būrai nemeluoja ryškumu įstringa mūsų sąmonėn, lyg jie tebegyventų greta mūsų.

Tas įsidėmėtinas anuo laiku Donelaitio realizmas neliko nepastebėtas ir kitataučių literatū. Štai 1869 m. žinomame Londono žurnale "The Saturday Review" išspausdintame straipsnyje apie Donelaitį nurodoma, kad XVIII amž. anglų poetas G. Crabbe, nors atsiskais pagražintai idilinio kaimo vaizdavimo, visidėlto nepasiekėjas Donelaitio stipraus realizmo, kurį straipsnio autorius sugretino su senąja olandų tapyba.

Dar ryškiau tuo klausimu pasisakė iš Rytprūsių kilęs vokiečių literatas L. Passarge, kuris 1894 m. išleido Donelaitio kūrybos vertimą. Knygos įvade jis rašė: "Reikia beveik stebuklu pavadinti tai, kad antroje XVIII amž. pusėje, kai Lessingio, Schillerio, Goethės ir Kanto vardai nuosėlioje Lietuvoje dar buvo visai nežinomi, tuo metu, kai tokio Gessnerio idilėms žavėtasi ir nebebt koks Hagedornas ar Halleris kiek pranašavo naujus laikus, — toks ryškus realistiškas kūrinys kaip Metai iš viso buvo galimas".

Ta mintis jau ir pačių lietuvių buvo pastebėta. Štai "Aušroje" (1883, nr. 7) skaitome: "Tame tai ir svarba yra Donelaitio, kad jis laikėsi gyvenimiškų atsitikimų, ir tokiu būdu jis mums paliko gvy vaizdą numaliojėms iš baudžiavų gadyinės; kas taip-gi patėmytina yra ir kas nurodo ant savistovumo pažvalgu Donelaitio, yra tai a aplinkybė, kad jis dėl savo eposo sutvėrimo neturėjo modelio tarp kitų tautų, nesą pašalinių tautų poetai, k.a.

Klopstokas Vokietijoje, skraidė toli toli nuo žemės, paskendė į negalimas ir nebūtinis svajones."

NAUJOVININKAS SAVO EILĖDAROS FORMA

Dar vienas dalykas išskirtinas, kalbant apie Donelaitio novatoriškumą, būtent, jo naujoji eilėdaros forma. Kaip žinome, savo kūrinius Donelaitis rašė hegzametru. Antikinėje poezijoje tai buvo labai populiarus eilėdaros rūšis, vad. heroinis metras, kuriuo buvo sukurti Homero veikalai, Vergilijaus Eneida ir kiti heroiniai epai. Vėliau hegzametras išnyko, kaip išnyko ir visa antikinė eilėdara. Mat, viduramžinėje lotynų kalboje dingio skirtingas tarp ilgųjų ir trumpųjų skiemenų, kurių tam tikru besikaltiojimu ir buvo paremtas antikinis eilėavimas. Įsigalėjo rečitatinis skaitymas, kuris ir dabar girdimas bažnytinėse apeigose. Ne skiemenų ilgumas ir trumpumas, o jų vienosda skaičius buvo dedamas eilėavimo pagrindas. Atsirado silibinė (skiemeninė) eilėdara, kuri lietuvių literatūroje buvo dar ir XIX amžiuje (pvz. ja parašytas Baranausko "Anykščių šilėlis"). Ilgainiui naujosios kalbos įsigalėjo vad. toninis (garsinis) eilėavimas, paremtas tam tikru kirčiuotųjų ir nekirčiuotųjų skiemenų susikirstymu eilutėje.

XVIII amžiuje kaurie rašytojai bandė sugrąžinti poezijon hegzametru. Jų tarpe vienas pirmųjų buvo ir Donelaitis. Šalia vokiečių poeto Klopstocko, 1748 m. išleisduo savo išgarsėjusią poemą "Messias". Tiesa, tai nebuvo antikinis skiemenų ilgumu ar trumpumu, o ju kirčiuotumu paremtas hegzametras. Betgi Donelaitis taip meistriškai jį panaudojo,

kad jo veikalai ligi šiol yra geriausi hegzametro pavyzdžiai lietuvių literatūroje. Ir vėl iškyla Donelaitio didybė, ypač prisimenant, kad visą rašytinę lietuvių poeziją tada sudarė nepersklandžiai sueiliuotos giesmės ir vienas kitas pasaulietinio pobūdžio eilėraštis.

KODEL NESIRIKIAVO DIDŽIŲŲ DAINIŲ EILEN?

Po šių kelių pastabų apie Donelaitio poeziją, rodos, reiktų sutikti su kalbininko Aleksandro nuomone, kad Donelaitis būtų galėjęs įsirikuoti didžiųjų dainių eilėn. Bet kaimam vėl gali kilti abejojimų. Tiesa, XVIII amžiuje Donelaitio raštai nebuvo spausdinti ne tik svetimosios kalbomis, bet net ir lietuviškai. Tai nedideliame Donelaitio draugų būrelyje sklido jo poezijos nuorašai. Tačiau 1818 metais Rėza iš tų rankraščių išspausdino (tiesa, kiek patrupintus) Donelaitio "Metus", pridėdamas vokišką vertimą ir tuo padarydamas jo poeziją prieinamą ir lietuviškai nemokantiems. Žinoma, anuo meto laikraštėje "Jenaische Allgemeine Literatur Zeitung" buvo netgi idėta palanki Rėzos leidinio recenzija. bet Donelaitio poezija didesnio susidomėjimo nebesukėlė. Tai visai nenuostabu. Mat, jau buvo praėjęs jos laikas. Po gausių ir stambių XVIII amž. pabaigos ir XIX amž. pradžios laimėjų vokiečių, anglų, prancūzų ir kitose literatūrose Donelaitio kūryba nebeteiko savo novatorinės svarbos, išlikdama beveik tik kalbininkų dėmesio ribose. 1865 m. jo poeziją išleido garsusis lingvistas A. Schleicheris, o po kelerių metų naują leidimą parpūno Karaliaučiaus universiteto kalbininkas G. H. F. Nesselmannas. (Bus daugiau)

Mann & Martel

REALTORS

2320 Bloor St. W.

Tel. RO 2-8255

INDIAN RD. — BLOOR

\$4,900 įmokėti, gražus, atskiras 6 kambarių mūrinis namas su garažu ir privačiu įvažiavimu. Moderniška virtuvė, vandens alvos sildymas; ekstra kambarys rūsyje. Viena atvira skola balanse 10 metų. Tuojau galima užimti.

BLOOR — JANE — Bungalow

\$5,900 įmokėti, atskiras mūrinis 7 kambarių namas, privatus įvažiavimas ir garažas. Vandens sildymas, didelis sklypas ant upės kranto. Moderniška virtuvė, gražūs kambariai, kilimai ir graži aplinka.

SWANSEA

\$4,900 įmokėti; atskiras, mūrinis gražus plytų namas. 7 dideli kambariai, moderniška virtuvė, gražus kiemas. Prašoma kaina \$18,500, gal ir mažiau.

ST. CLAIR — OAKWOOD

\$4,700 įmokėti, 8 kamb. dviejų aukštų mūrinis namas. Dideli kambariai, 2 moderniškos virtuvės ir naujai įrengta vonia.

BLOOR — JANE

\$4,900 įmokėti, 7 kamb. dviejų aukštų, gražus mūrinis namas su garažu ir privačiu įvažiavimu. Moderniška virtuvė, vandens alvos sildymas. Visai arti Bloor.

SWANSEA — BLOOR

\$5,700 įmokėti, atskiras, mūrinis 6 kamb. namas, dvi virtuvės. Į garažą lengva įvažiuoti. Visai arti Bloor ir tuoj galima užimti.

BLOOR — QUEBEC

\$3,400 įmokėti, 7 kamb. dviejų aukštų mūrinis namas, vandens alvos sildymas, didelis kiemas. Viena skola balanse, už mėnesio galima užimti. Platus įvažiavimas ir garažas.

BLOOR — BERRY RD.

\$10,000 įmokėti, gražus rūpių plytų apartamentinis pastatas — fourplex, tik 8 metų senumo su 4 garažais ir privačiu įvažiavimu. Kiekvienas butas po 2 miegamus, didelį kambarį, patogus išnuomoti. 5% ilgalaikis morkitimas. Geros nuomos. Visai arti susisiekimo ir krautinių. Labai geras pirkiny.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255

Namų telef. LE. 6-1410

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šlame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

SPORTAS

Tarpt. olimpijadoje daugiausia medalių iki šiol yra laimėję amerikiečiai, palikdami rusus II vietoje. Amerikiečiai labai stiprūs lengv. atletikoje ir plaukime. Beveik visose sporto šakose matėsi amerikiečių laimėjimų. Gerai reikšias lenkai, vokiečiai, anglai, australai ir kt.

B. Kalėdienės jėgties metime laimėjo IV vietą su 184.9 pasėkme. A. Varenauskas nustatė rutulį 60.43, tačiau tuo užteko tik VIII vietai laimėti. Bėgikas A. Aleksėjūnas 3.000 mt. kitiūniamė bėgime buvo VIII su pasėkme 8:39.0. O. Orentas 5.000 mt. užbėgė — V, per 13:54.0.

Kanadiečiai dvivietėje valtyje G. Hungerford ir R. Jackson laimėjo aukso medali. Torontiški W. Crothers 800 mt. bėgime atbėgęs II-ju laimėjo sidabro medali. H. Jarome 100 mt. bėgime — bronzos medali ir 200 mt. bėgime IV. D. Gerace šuolyje į aukštį perskusi 5-7/4 buvo V. Labai gerai pasirodė ir Kanados plaukikai, nors medalių nelaimėjo.

Olimpiniai žaidimai dar užtruks šią savaitę.

Sabaliauskaitė gali pakliūti Kanados moterų stalo teniso rinktinėn, kuri šį pavasarį vyks Jugoslavijon pasaulio pirmenybėms.

Krepšinio treniruotės vykdomos sena tvarka: 7 v. jaun., 8.30 — suaugusiems.

Jieškoma naujų krepšininčių dviem komandom 12 ir 13 m. Norinčios žaisti prašomos atvykti į treniruotę arba kreiptis pas vytičius. A.S.

AUSROS ŽINIOS

Krepšinio treniruotės — pirmadieniais ir trečiadieniais 4.30 — 6 v.v. berniukams 9-12 m.; 6-7.30 berniukams 12-15 m.; 7.30 — 9 v.v. vyresniems; antradieniais ir ketvirtadieniais 4.30 — 6 v.v. mergaitėms 9-12 m.; 6 — 7.30 mergaitėms 13-15 m.; 7.30 — 9 v.v. vyresnėms.

Ši sezona įvairiose Toronto miesto lygose žais 14 Ausros krepšinio komandų — 9 berniukų ir 5 mergaičių. Bathurst-College lyga pradės veiklą lapkričio 1 d.

Toronto moterų krepšinio lygos rungtynės prasidės spalio 24 d. Ši ketvirtadienį, 8 v.v., mūsų salėje Ausros moterų komanda žais draugišką krepšinio rungtynę su Hamiltono Stelfalo komanda, kuri praėjusį sezoną išsikovoj Kanados čempionatą.

Toronto C.Y.O. plaukimo pirmenybės — lapkričio 13 ir 20 d.

Kanados baltiečių krepšinio ir tinklinio pirmenybės — lapkričio 28 ir 29 d.

Ausros priešadventinis parengimas — lapkričio 28 d.

Savaitės įvykiai

(Atkelta iš 1 psl.)

čios, kad komunistiniame bloke gali prasidėti sąmyšio tarpasnis. Amerika pasirodusi laikytis teisingumo ir jėgos.

Maršalas S. Biriuzovas, Sov. Sąjungos armijos štabo virš., žuvo lėktuvo nelaimėje su kitais 17 sov. pareigūnų. Jie skrido į Jugoslaviją dalyvauti Belgrado išlaisvinimo 20 m. sukaktvyje. Maršalas buvo Chruščiovo šalininkas.

Darbo partija Britanijoje laimėjo labai nedidelę daugumą: iš 630 atstovų gavo 317, konservatoriai — 303 ir kiti likutį. Min. pirm. — H. Wilson, užs. r. min. — P. G. Walker.

Kinija išsprogdo pirmą atominį sprogmenį. Taigi, penktoji

valstybė atėjo į atominių galybių tarpą. Kinijos autoritetas ypač pakilo ir Azijoje ir Afrikoje.

JAV kilo skandalas su Baltųjų Rūmų žymiu pareigūnu ir prezidento patarėju Jenkins, kuris buvo suimtas ir turėjo pasitraukti iš pareigų. Kaltintas nemoralu elgesiu. Demokratų partijai ir pačiam prezidentui tai sudaro daug nemalonumų, ypač kai rinkimai jau čia pat.

Popiežius Paulius VI vyks į Indiją, tarpt. eucharistinį kongresą lapkričio pabaigoje ar gruodžio pradžioje.

Dr. Martin L. King, faktinas JAV negru vadas, laimėjo Nobelio taikos premiją. Taika tai buvo nekokia, nes buvo lydimas visą laiką didelių riaušių ir netvarkos.

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST

Didžiausias pasirinkimas namų, farmų, žemės sklypų, apartamentų, biznių.

BLOOR — JANE, \$5,000 įmokėti, mūro, atskiras. 7 kambariai per du aukštus, 8 pėdų šoninis įvažiavimas. Prašoma \$21,900.

SWANSEA, ramioji, gražioji vieta, atskiras mūro, 6 kambariai per 2 aukštus, platus šoninis įvažiav., garažas. Prašoma \$18,000. Namai išmokėtas.

RONCESVALLES — GEOFFREY, \$10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 4 butų, 17 kambarių namas. Pirmame aukšte 3-4 miegamųjų butas. Kiekvienam bute vonia. Mėnesinės pajamos \$460. Geras įvažiavimas, 3 garažai. Svarus namas. Prašoma \$38,000.

INDIAN RD. — HUMBERSIDE, \$1,500 įmokėti, mūro, 6 kambarių, dvi virtuvės, Uppakalinis įvažiav., 4-riom mašinom pastatymas. Prašo \$12,000.

RUSHOLME RD. — DUNDAS, \$3,000 įmokėti, mūro, 12 kambarių, 3 virtuvės. Prašo \$17,900. Skolų nėra.

KIPLING, \$10,000 įmok., 6 m. senumo, 5 butų apartamentas. Prašo \$43,000.

BLOOR — KIPLING, \$3,000 įmokėti, 6 kambarių bangaliukas, gražus sklypas, privatus įvažiavimas. Prašo \$16,000.

Neradę atitinkamo namo bei biznio šlame skelbime, prašomi paskambinti ir Jums bus surasta ko Tamstos pagėdauja — vieta, kokybė ir kaina. Čia gausite rimtą, sąžiningą patarimą.

J. KUDABA, LE 1-1161, namų RU 3-2105

Lietuvių studentų žinios

Lituanistinis seminaras studentams ir moksleiviams organizuojamas studentų būstinėje. Seminaras bus tvarkomas moderniu metodu. Jame studentai bei moksleiviai galės patys siūlyti temas, kurioms nagrinėti bus kviečiami atitinkamų sričių specialistai. Diskusijose dalyvaus visi. Seminaro vadovu pakviestas ped. A. Rinkūnas, reikalų vedėja mokytoja — Stud. Remti Būrelio pirm. Seminaro pirmoji sueiga — spalio 30 d., penktadienį, 7.30 v.v. Seminaras veiks kas dvi savaitės. Kviečiami dalyvauti visi studentai ir moksleiviai.

Studentų ateitininkų susirinkimas įvyks šį penktadienį, spalio 23 d., 7 v.v., 102 Quebec Ave., tel. RO 2-8067. Visi studentai at-kai ir neat-kai kviečiami dalyvauti. Valdyba

Akademių Skautų Sąjungos Toronto skyr. sueiga — šį sekmadienį, spalio 25 d., 5 val. p.p., salėje virš "T.Z." Visi nariai ir norintieji į šią organizaciją įsijungti kviečiami dalyvauti.

Hamiltono liet. studentai, kurių yra apie 20, kviečiami siųsti žinias šiam skyriui "T.Z." redakcijos vardu. Pirmiausia laukiame studentų sąrašo ir kviečiame užmegzti ryšius su Toronto studentų pirm. A. Šileika. Taipgi laukiame žinių ir iš kitų vietovių lietuvių studentų.

Toronto studentų būstinėje spalio 18 d. įvyko liet. studentų susirinkimas. Džugu buvo matyti visą eilę naujų veidų. Daug klausimų buvo diskutuota, jų tarpe studentų namai, pasiūlymas suorganizuoti tėvų arbatėlę, neformalius studentų šokus, paskaitą ir kt.

Visus lietuvių studentus prašome užsimokėti nario mokestį — \$2 metams ir gauti nario kortelės. Tik kas turintieji turės teisę balsuoti susirinkimuose ir gaus specialią nuolaidą biuletiniui ir studentų baliui. Taigi, prašome išvesti visas senas pinigines ir kišenes, surasti tuos \$2, išpausti porą atsisveikinimo šarėlių ir atiduoti pinigų betkuriam valdybos nariui.

LSS suvažiavimas įvyks Detroito Statler-Hilton viešbutyje lapkričio 26-29 d. Kurie norėtų važiuoti, prašome pranešti valdybos nariams. Ypač prašome tuos, kurie važiuos savo automobiliais ir turi vietos, paimti kitus; pranešti A. Šileikai CH 4-0080. Tėvų arbatėlė — lapkričio 8 d., po 11 val. Mišiu, liet. studentų būstinėje. Nuosirdžiai kviečiame visus studentų tėvelius ir šiaip visuomenę.

Studentų valdyba planuoja suruoti liet. studentams paskaitą gruodžio 4 d. Norima pasikviesti profesorių iš Toronto un-to. Savo pasiūlymus praneškite v-bai.

Lapkričio 6 d., penktadienio vakare, studentų būstinėje įvyks neformalus studentų pobūvis — šokiai. Prašome visus dalyvauti.

Paskutinis žodis: neužmirškite nario mokesčio! Balandėlis ir Pelėda

Ateitininkų žinios

Visi ateitininkai organizuoti dalyvauja Kristaus Karaliaus šventės progai 10 val. Mišiose Prisikėlimo parapijoje. Prašoma rinktis salėn 9.30 val.

Jaunimo šokiai šį sekmadienį 7.30-10.30 Prisikėlimo salėje pravedami vyr. moksleivių ateitininkų, talkinant studentams. Atvyksta Hamiltono vyr. ateitininkai.

Jaunesniųjų moksł. ateitininkų gintarių būrelis susirinkimas — spalio 25 d., 2.30 v. p.p. LV Namuose. Kviečiamos 7-8 sk. mokinės. Iš ten kartu eisime į Kristaus Karaliaus minėjimą. Dalyvaujama uniformuotai.

Jaunučių ateitininkų mergaičių susirinkimas — spalio 25 d., 3 v. p.p. L. V. Namuose. Kviečiamos 14 sk. mokinės.

Loterijos knygutės turi būti grąžintos globėjams iki lapkričio 8 d.

Lietuvių skautų veikla

Skautininkų-kių ramovių sueiga įvyko spalio 18 d.; suaukė pirm. s. L. Kalinauskas. Pašnekesį skaitė v.s. C. Senkevičius; po jo įvyko diskusijos. Ramovės išsirinko naują valdybą; skautininkai — v.s. C. Senkevičius ir s. F. Mockys, skautininkės — ps. Valadkienė ir ps. R. Žilinskienė.

D.L.K. Mindaugo dr-vė surengė pasilinksminimą Sv. Jono Kr. par. salėje. Buvo pakviesti "Dainos" skaučių dr-vė. Pobūvis praėjo su dideliu pasisekimu.

Bazaro pasisekimas visuomet priklauso nuo fantų kiekybės. Todėl visi tėveliai ir skautų rėmėjai maloniai prašomi peržiūrėti savo visus daiktus ir surastus fantus atiduoti kom. pirm. J. Adomavičiui RO 7-7820.

"Dainos" skaučių dr-vė, ved. ps. D. Skrininkaitė, išleido pirmąjį nr. dr-vės laikraštėlio.

Satrijos tuntas laukia naujų skaučių į vienetus: jūros sk-čių ir udr-čių "Baltijos" laivo dr-vė, vad. ps. B. Mažeikienė LE 2-1644; paukščių "Tulpių" ir "Rūtų" dr-vės, vad. v.s. M. Stanionienės RU 1-7861; skaučių "Dainos" dr-vė, vad. ps. D. Skrininkaitės LE 2-2021; vyr. skaučių "Vaidilutės" dr-vė, vad. v.s. G. Rinkūnaitės LE 5-9397; vyr. skaučių kung. "Birutės" dr-vė, vad. ps. Irenos Meiklejohn AT 2-7566. Būklė reikalauja kreiptis pas v. sk. D. Jurksaitę 535-4214.

Nuosirdžiai užjaučiame mielą VALENTINĄ VALAITIENĘ ir šeimą jos brangiai Motinai

A. + A. V. KALITIENEI Lietuvoje mirus —

A. Sapokienė ir Aldona

A. ir J. Sungailos

A. + A.

KLEMENSUI DARGIUI mirus,

jo žmonai, dukroms VALEI ir ALDONAI ir sūnui VYTUI su šeimomis reikiame gilią užuojautą ir drauge liūdime —

Nijolė ir Zigmas Čepulkauskai

Čikaga

A. + A.

Kun. B. SAKAVIČIUI Lietuvoje mirus,

jo broliams, sesutei ir artimiesiems reikiame

gilią užuojautą ir kartu liūdime —

P. L. Norušiai

D. P. Bobinai

A. + A.

Kun. BENJAMINUI SAKAVIČIUI mirus Lietuvoje,

brolius: Vincą, Klemensą, Alfonsą Sakavičius ir jų šeimoms nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

L. VI. Kybartai

O. Kybartienė

A. + A.

Kun. BENJAMINUI SAKAVIČIUI mirus Lietuvoje,

jo brolius Vincą, Klemą ir Alfonsą Sakavičius bei jų šeimoms nuosirdžiai užjaučiame —

K. O. Čeliauskai

J. E. Ramanaukai

A. + A.

Kun. BENJAMINUI SAKAVIČIUI Lietuvoje mirus,

gerb. mūsų bendradarbiui jo broliui Vincui Sakavičiui ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia —

Z. J. Didžbaliai

A. J. Pranckevičiai

Mieliems BRUNARDUI ir STASIUI MACKEVIČIAMS bei jų šeimoms, tėveliui Lietuvoje mirus, reikiame gilią užuojautą ir kartu liūdime —

A. P. Čeponiai

B. A. Kerniai

I. R. Paškauskai

A. + A.

STEPONUI MACKEVIČIUI mirus Lietuvoje,

jo sūnams Brunardui ir Stasiui bei jų šeimoms nuosirdžiai užuojautą reiškia —

V. V. Ručiai

A. E. Dudos

A. + A.

Tėveliui mirus Lietuvoje,

sūnams Stasiui ir Brunardui Mackevičiams bei jų šeimoms reikiame gilią užuojautą ir kartu liūdime —

A. A. Kocėnai

P. M. Traškevičiai

Mielus BRUNO ir STASJ MACKEVIČIUS

bei jų šeimoms, tėveliui Lietuvoje mirus, nuosirdžiai užjaučiame —

Vladas ir Petra Jankaiciai

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakaraš — HU. 9-1543.

niom virtuvėm; nauja vandeniu šildymo sistema; garažas. GRENADIER—RONCESVALLES, \$22,900 visa kaina, įmokėti apie \$6,000; atskiras, plytų DUPLIKSAS, 10 kambarių; vand. šildymas; garažas. INDIAN RD. prie parko. Kaina \$16,900. Žemas įmok. Balansui 1 atviras morkitimas 10 metų; 8 dideli kambariai; 2 modernizuotos virtuvės; vandeniu alyva apšildomas; garažai galimybė; naujai dekoruoti.

VERSLAS IR NUOSAVYBĖ \$32,000 — pilna kaina, automobiliams taisyti garažas plus atskiras sklypas, geras 7 kambarių atskiras namas, apie \$10,000 įmokėti. Netoli Bloor gatvės.

8 BUTŲ APARTAMENTAS \$67,000 — pilna kaina, įmokėti apie \$10,000. Visi dideli butai po 5 kambarius, geras pastatas, netoli liet. parapijos.

MESINE — VERSLAS IR PASTATAS \$22,000 — pilna kaina, su visais įrengimais, šaldytuvais ir t.t. Prie Lakeshore Mimico, geras pirkiny. Jeigu kas nusimano apie mėsinės verslą, priims mažą įmokėjimą iš patikimo asmens.

TRIPLEKSAI — TRIPLEKSAI — TRIPLEKSAI: \$40,500 — 18 kambarių, balkonai. Įmokėti \$10,000. \$33,000 — 17 kambarių, balkonai. Įmokėti \$10,000.

Dėl toliau esnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTORS

2232 Bloor St. West

527 Bloor St. West

prie pat Runnymede Rd. PR. KERBERIS

RO 7-5454

Namų tel. LE 5-1584

J. RUKŠA

LE 2-4404

Namų tel. LE 6-9165

SOUTH KINGSWAY — apie \$5,000 įmokėti, gražus 6 kambarių bungalas, užbaigtas butas rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu.

HIGH PARK — RONCESVALLES — \$8,000 ar mažiau įmokėti, originalus duplexas; naujas alvos sildymas.

SWANSEA — BLOOR — apie \$6,000 įmokėti, 7 kambarių atskiras mūrinis namas, maždaug 5 m. senumo, poilsio kambarys, garažas su privačiu įvažiavimu, 2 prausyklos, 4 kamb. I aukšte.

BENZINO STOTIS SU GARAŽU: maisto produktų krautuvi; restoranas ir gyvenamas namas. Metinė apyvarta apie \$90,000. Benzino parduoda apie 120,000 galionų per metus. Gali keisti į namą.

JANE — BLOOR — apie \$7,000 įmokėti, puikus šiuurkščių plytų 9 kambarių atskiras namas, garažas, gražioje gatvėje.

HIGH PARK — RONCESVALLES, apie \$15,000 įmokėti, 17 kambarių originalus triplexas, vos keleto metų senumo, 3 garažai su privačiu įvažiavimu, gera nuoma.

WILCOX LAKE, apie \$9,000 įmokėti, 13 žiemai įrengtų gyventi katidžių su maisto produktų krautuve, išnuomota žiemai ir vasarai, apie \$7,400 metinės nuomos.

PASITEIRAUKITE DEL KITŲ NUOSAVYBIŲ.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

TORONTO Miesto SAVIVALDYBES RINKIMAI
PIRMADIENĮ, 1964 M. GRUODŽIO MĖN. 7 D.

AR YRA JŪSŲ PAVARDĖ BALSUOTOJŲ SĄRAŠUOSE?

PATIKRINKITE JUNGTINIŲ BALSUOTOJŲ IR REZIDUOJANČIŲ BALSUOTOJŲ SĄRAŠĄ JŪSŲ BALSAVIMO SKYRIUJE ARBA ISSIAIŠKINKITE PASKĄBINDAMI THE CITY CLERK'S OFFICE (Miesto Raštininko Įstaigą) 366-8451.

Betkurio metu tarp 9 val. ryto ir 9 val. vak. (išskyrus šeštadienius).

Jeigu jūsų pavardės sąrašo nėra, tačiau jūs turite rinkinio kvalifikacijos, paskambinkite į Miesto Raštininko Įstaigą 366-8451 (betkurio metu tarp 9 val. ryto ir 9 val. vak., išskyrus šeštadienius) ir jūsų vardu bus paduota apeliacija.

Miesto Rotušėje, Miesto Raštininko Įstaiga, 212 kamb., nuo 8.30 val. ryto iki 4.30 val. p.p., išskyrus šeštadienius. Pradžios ar augstinųjų mokyklų pastatose, viešosios bibliotekose, pašto įstaigose ir gaisrininkų stotyse (reguliariomis mokymo bei darbo valandomis). Pranešimai, liečiantys klaidas, praleidimus bei pataisas, turi būti pasiųsti į Miesto Raštininko Įstaigą, Room 212, City Hall, neveliau kaip antradienį, spalio 27 d., kad būtų galima pradėti apeliaciją.

SĄRAŠUS GALITE

PASITIKRINTI

KURIO

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS!

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

IVAIRIOS SUDETIETIES MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO IKI 33 SVARŲ. PRASOM REIKALAUTI MŪSŲ NAUJŲ MAISTO KATALOGŲ.

Automobilai, šaldytuvai, skalbimo mašinos, motociklai, dviračiai, slėgiškos mašinos, televizijos aparatai, pianinai, automobiliams padangos, foto aparatai ir t.t.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 17% svorio grynai.
- Turime pardavimų įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronto, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mūsų paštu ar ekspreisu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turime neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasitruošusi patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.
849 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT., CANADA
Telefonas LE 1-3098

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p.

Savininkai A. ir S. KALUZA

Lietuvis LAIKRODININKAS

71 BEATY AVE. TORONTO TEL. LE. 3-5116

Taisau visokių rūšių laikrodžius ir žiedus. Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus. DARBAS GARANTUOTAS. Taipgi per mane galite nusipirkti pigiau laikrodžius, žilubinius žiedus ir kt.

TELEVISION-RADIO-Hi-Fi Service — Dirsbutė

Tel. 532-7733

Taisome visus modelius T.V., Hi-Fi, Radio, vokiškus stereo, patefonus, transistorius ir kt. Darbas garantuotas, sąžiningai ir nebrangiai atliekamas lietuvių technika.

T.V. antenos statomos ir taisomos. Parduodamė vartotos ir naujas T.V. ir H.F. CLEAR-VISION T.V., Hi-Fi Sav. R. STASIULIS 1736 Dundas St. W.

Taisom šaldytuvus, skalbimo mašinas, elektrines plytas.

DUFFERIN RADIO and TV SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, Hi-Fi ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. Pritrysę specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbailis

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

yra vienas greičiausiai augančių visoje Kanadoje.

DARBO VALANDOS: Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7. Antr. 10 - 1.30. Treč. uždarytas. Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7. Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8. Šešt. 9 - 12. Sekm. 9.30 - 1. Pirmas milijonas pasiekta per 20 mėnesių. Už indėlius mokamos augščiausios palūkanos — 4½% - 5%. Asmeninės pask. — 7%. Mortgijinės pask. — 6½%. Priedo visi taupytiniai gauna nemokamą gyvybės apdraudą.

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. LE 2-3400

NEPAMIRSKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! Frank Petit, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užsivaikite į

Bloor Autorite Garage. 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

PLUMBING and HEATING

J. LISIAUSKAS, valdžios pripažintas plumbinis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus. Darbas sąžiningas ir nebrangus. 148 Westminster Ave., Toronto Telefonas LE 2-5191

VISŲ RŪŠIŲ AUTOMOBILIŲ BODY TAISYMAS

Dundas Auto Body

Darbas sąžiningas ir garantuotas. Savininkas STAN MURAS 418 BATHURST ST. • WA. 1-3225

Taupyk ir skolinkis

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve "PARAMA"

Būstinė: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario • Telefonas LE. 2-8723

Už sutaupus moka nuo 4½% iki 5%. Už asmenines paskolas ima tik 7%. Už paskolas - morgijčius — 6½%. Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2.000.00.

Paramos nariais gali būti kiekvienas lietuvis gyvenantis Kanadoje.

KASOS VALANDOS: dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną, išskyrus sekmadieniais, šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val., o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. tikrai pirmadieniais ir penktadieniais.

Pirkdamas B/A produktus, perki geriausius! PARKDALE Benzino stotis - Garažas

Parduodami augštos rūšies British American Oil Co. Ltd. produktai: filtruotas benzinas, alyva ir kt. Baterijos ir padangos garantuojamos 3 metams. Įvairūs mašinų pataisymai: tepimas, didelių ir mažų dalių pakaitimai. Darbas garantuotas ir atliekamas patyrusių, valdžios pripažintų mechanikų. Puiki progą pasinaudoti B/A Credit Card privilegijomis.

• Parduodama namų šildymo alyva • Mašinos paruošiamos žiemai • Teikiama vad. "Road Service" 24 val., klausiti Adam RO 6-8503.

PARKDALE B/A SERVICE STATION 1181 Queen St. West (prie Gladstone) Tel. 535-9468

VERSILAS VEDAMAS LIETUVIŲ

SKAITYTOJAI PASISAKO

RAMBYNO VAIDULUTĖ ELŽE JANKUTĖ

Iš spaudos sužinojau, kad panelė Elžė Jankutė neperšeniai atšventė savo darbštą amžiaus 70 metų sukaktį. Toronto visuomenės solenizantė viešai pagerbė, o dr. Anyas "T.2." rugsėjo 24 d. straipsnyje "M. Lietuvos kovotojo dukra Elžė Jankutė" gražiai ir įdomiai papasakojo mums apie solenizantės-vaidulutės Elžės iki šiol nueitą gyvenimo kelią ir kartų apie jos garbingos atminties tėvą, Mažosios Lietuvos patriarchą, Martyną Jankų. Tame žavingame Klaipėdos krašte turėjau laimės ir malonumo gyventi apie 11 su puse metų. Per tą laiką teko man daug sykių lankytis Bitėnuose pas patriarchą Martyną Jankų, įvairiomis progomis: sveikinti Jį gimtadienio proga, lankytis į rengiamas Pagėgių ir Bitėnų šaulių Rambynų kalne Joninių šventes, lydėti užsieniečius ir savus augstus pareigūnus, vykstančius aplankyti patriarchą, pamatyti Rambynų kalno. Visuomet rasdavau panelę Elžę geroj nuotaikoje. Ji su malone įsipynti svečius susitikdavo ir dar su meilesniu šypsniu juos išlydėdavo. Iš tų susitikimų ir pasikalbėjimų su panele Elže pas mane liko įspūdis, kad ji yra darbšti ir gera šeimininkė, vaisinga, gili patirtė ir toleranti, pilna humoro, savo tėvų politiniam darbe svarbiausia padėję ir prie viso to nepamainoma vaidulutė prie aukuro Rambynų kalne.

Patriacho ir Elžės namai Bitėnuose savo dvasia jungė žilą senovę su dabartimi, todėl ir tuose namuose būdavo tūkstantiniai lankytojų. Prieš porą metų lankydami su žmona Toron-

te turėjau didelį malonumą po 20-ties su viršum metų vėl susitikti ir pasikalbėti vašinguose dr. ir ponios M. Anyšų namuose. P-lė Elžė ir po tiek metų buvo geroj nuotaikoje, pilna humoro.

Sia reikšminga progą aš, mano žmona bei artimieji nuosirdžiai sveikiname labai gerbiama panele Elže Jankutę, daug pasidarbusią lietuvių viešajam gyvenimui Klaipėdos krašte, ir linkime Jai ilgiausių metų bei gero vėjo!

Pulk. R. Liormanas, Rochester, N.Y.

KURIS KELIAS GERESNIS LIETUVIAMS?

Jonas Karka iškėlė šį klausimą "T.2." 41 nr. Mums lietuviams, kurie atsidūrėme Vakarų pasaulyje, gyva praktika parodo, kad tiesių kelių geriausia eiti, t.y. tėvams būtinai vesti vaikus į mokslo ir padėti kiek imanoma. Mums žvalgytis į pakeitę kas daro kavin ar apsimoka, nes vietiniai kanadiečiai nėra kankinti tokių dantračių kaip mes. Žinokim, kad išmokslintas jaunimas tiks čia geram gyvenimui ir laisviem Nemuno krantams — Lietuvai. Dukras paruošti laiptų plovėjoms, o sūnus šiukšlių vežėjais, turinčiais banko knygutes, pilnas skaitlinių, tai takelis į dumblyną.

Prisiminkime, kaip mūsų kaurikurė tėvai darė. Vieni vargo, taupė, kad vaikams duotų šviesos, mokslo. Ar pralošė? Ne! Tėvams jie grąžino už vargą šimteriopai, nors nevisi. Kiti gi sakė: kas iš to mokslo, man baltarankių ponų nereikia! Ką tie laimėjo? O gi klumpėse stovėjo prie arko.

Davis. — Kalifornijos un-to žemės ūkio kolegija dėsto kursą ir teikia mokslo laipsnius vyno daryme; auginama net 1.200 skirtingų rūšių vynuogės; vyno daryklą ir didžiulius rūsius laiko griežtoje apsaugoje. 13 vyno ragautojų turi fil. dr. laipsnius, o studentai atkeliauja iš įvairiausių pasaulio kraštų. Jieškoma recepto, kaip padaryti "instant wine".

A.P. GARAGE 60 HOWARD PARK AVE. LE. 5-9130

Atlieka sąžiningai visus mechanikos automobilių pataisymus. Patepimus ir alyvos keitimus. Prieš pirkdami vartotus automobilius atvežkite patikrinimui: nurodysim visus trūkumus ir duosime patarimus. Tose patiose patalpose atliekami body ir dažymo darbai. Sav. ANTANAS PASKEVIČIUS

408 Roncesvalles Ave. Tel. LE. 5-1944 kaimas Howard Park

Margis Drug Store JOHN V. MARGIS, Phm.B.

Cigarečių kartonas — visų rūšių — už \$3.09

Jei jums reikia vaistų pagal receptus ar kitų kasdieninio reikalingumo daiktų, paskambinkite, parašykite ar patys asmeniškai užsikeikite į MARGIS DRUG STORE. Jei jūs turite betkokią problemą, paskambinkite mums, mes pasirūšysime jums padėti geriausiai.

Mes turime daugybę europietišku mišinių, kaip trejos devynerios, ramonė, zubažolė, "C" termometrai ir kt. Kas nori pigiai pirkti įvairius FOTO APARATUS arba filmų aparatus — BOLEX, KEYSTONE-BELL, HOWELL ir kt., juos gali gauti pas mus su 25% NUOLAIDA.

GREITAS MOTORIZUOTAS PRISTATYMAS NEMOKAMAI VISĄ DIENĄ. NESIVARŽYKITE PASKAMBINTI TEL. LE. 5-1944.

MARGIS DRUG STORE

Moteriškos kojines — Nylon seamless — reg. \$1.00 pora —speciali nuolaida—2 poros už \$1.00

APDRAUDA

GYVYBES • AUTOMOBILIŲ • NAMŲ • HIPOTEKŲ • VASARVIEČIŲ • BALDŲ • NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ • VAGYSČIŲ • VERSLO • LIGOS • BONDŲ • GYDYTOJŲ • VIZITŲ • OPERACIJOS • VAIKAMS MOKSLUI TAUPYMAS • MENESINIS PAJAMOS IR T.T.

BALIO MASKELIŲNO AGENTŪRA

MEMBER LWA (13 METŲ PATIRTIS)

7 Superior Ave., Room 206A, Toronto 14, Ont. Tel. 251-4864

A & B TAILORS — A. BERESNEVIČIUS

Klientų patogumui persikėlė į naujas ir daug didesnes patalpas. Dabar turi daug didesni pasirinkimą vyrams ir jaunimui išieginų bei sportinių drabužių. Taip pat priima užsakymus ir turi labai didelį pasirinkimą importuotų naujaušiu medžiagų. KAINOS PASIŲTŲ DRABUŽIŲ TIKRAI PIGESNĖS KAIP KITUR. MALONĖKITE ĮSITIKINTI! 343 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT. • • • • • LE 1-1432

LIQUIFLAME

OILS LTD. ATSTOVAS

H. ROŽAITIS

Nemokamai taisome bei išvalome krosnis-degintuvus savo klientams. TELFONAS LE 3-4908

International Driving School

WALDI

859 COLLEGE ST. Tel. LE 2-5461

Mokome su standartinėmis, automatinėmis transmisijomis ir Volkswagenais.

VALAU FOTELIUS

IR IVAIRIUS KILIMUS.

Automatinis cieklara varymas. Sutaisau iširusius gaus ir pradeigintus kilimus. P. KARALIŪNAS. Skambinkite LE. 3-4912.

STANLEY WM. FROLOCK, B.A.

advokatas

notaras

80 RICHMOND ST. WEST

Telefonas 362-2585

Istaigoje kalbama ir lietuviškai

ATOM ELECTRIC ELEKTROS RANGOVAS A. CEPONIS

Visi elektros darbai

Tel. 368-2846. Namų RO 6-8372

A. CIZIKAS

ALFA RADIO & TV

Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus. Taisom šaldytuvus, krosnis, skalbimo mašinas.

TELEFONAS LE 1-6165. • 672 LANSLOWNE AVE., TORONTO

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS SULAITIS

VYČIŲ VEIKEJAI Loretta Kassel ir Jukubas Stukas susitokė spalio 10 d. Nekalto Prasiėdimo parap. bažnyčioje. Jaunoji yra pažįstama kaip Lietuvos Vyčių organizacijos veikl narė, organizacijos organo "Vytis" buv. redaktorė, L. Vyčių choro dainininkė, o jaunas — daugelio liet. organizacijų veikėjas, Niujorko radijo programos vedėjas, lietuvių komiteto pasaulinei netrukus sezoną žada pradėti Čikagos lietuvių satyros teatras "Antras kaimas". Pasirodymai bus spalio 24, 30, 31 ir lapkričio 7, 8 dienomis. Šio teatro vaidinimų vieta — Hollywood salė, kuri nėra didelė, tačiau tinkama kabaretinės atmosferos sudarymui. Kaip šio teatro reklamose skelbiama, "Antrojo kaimo spektakliai yra taikomi tiems, kurie moka tiek iš sąvės tiek iš kitų pasiūkių. Ultrakonservatyviems rimtuoliams šį programą nėra rekomenduojama."

Taigi, susilaikė bene pirmojo vietoje Čikagoje, kuris savo programą nesilio "visiems", kaip kad iki šiol būdavo įprasta.

Netrukus sezoną žada pradėti Čikagos lietuvių satyros teatras "Antras kaimas". Pasirodymai bus spalio 24, 30, 31 ir lapkričio 7, 8 dienomis. Šio teatro vaidinimų vieta — Hollywood salė, kuri nėra didelė, tačiau tinkama kabaretinės atmosferos sudarymui. Kaip šio teatro reklamose skelbiama, "Antrojo kaimo spektakliai yra taikomi tiems, kurie moka tiek iš sąvės tiek iš kitų pasiūkių. Ultrakonservatyviems rimtuoliams šį programą nėra rekomenduojama."

Jaunieji povestuvinei kelionei išvažiavo į Bermudą. Grįžę žada išvykinti Hillside, N.J., netoli Niujorko, kur yra J. Stuko namai.

SIUO METU VYKSTA daug įvairių lietuvių pobūvių, pramogų, tačiau nevisi sutraukia didesnius žiūrovų būrius. Kaurikie praeimai, nors ir gana svarbūs, praeina beveik nepastebėti.

Vienas negausiausių publikos skaičių parengimų buvo Tautos Sventės minėjimas, surengtas Lietuvių Bendruomenės rugsėjo 26 d. Jaunimo Centru. Čia atsilankė tik virš 30 žmonių. Toks skaičius nėra pakankamas didžiai Čikagai, kurioje kalbas dar vis priskaituoja 100.000 lietuvių.

Norint išvengti parengimų susikirtimų, norima juos išskirstyti į 3 savaitgalio dienas, įtraukiant ir penktadienio vakarus. Iki šiol didesniems parengimams buvo naudojami tik šeštadieniai ir sekmadieniai. Vieną penktadienio vakarą buvo panaudoję Čikagos teatralai, pakartoję A. Kairio "Popiečio diagnozę", tačiau žmonių atsilankė vos vidutiniškai.

Taip pat šį sezoną ir viešumą išėjo ir dalininkai. Pirmieji parodą surengė taip vadinami "jaunieji", kurie Čikagoje nesideda prie kitų dalininkų ir yra sudarę net savo atskirą — jaunųjų dalininkų klubą (pirm. Algirdas Trinkūnas).

Si paroda buvo atidaryta spalio 10 d. įprastinėje vietoje — Ciurlonio Galerijoje. Buvo parodyti 63 darbai, kurių autoriai yra: D. Ancevičienė-Urbickaitė, N. Banienė, V. Kristolaitytė, A. Mikelevičius, V. Ramonas-Ramonaits, E. Rundzaitienė, S. Simaitis, B. Bulotaitė, Z. Sodeikienė, J. Strungys, A. Trinkūnas, G. Zumbakienė. Daugumas šių žmonių jau yra girdėti ir reikia manyti, apie juos dar ne kartą išgirsime.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS suvažiavimas įvyko spalio 10 d. Šermano viešbutyje. Čia dalyvavo 43 delegatai iš įvairių Amerikos vietovių: buvo ir svečių. Suvažiavimą sveikino ir pats Amerikos prezidentas L. Johnsonas, o nuo jo neatsilikio ir jo konkuruojantys.

Gramercy Shipping Company

Established 1945

Turinti Vnešposlytorg leidimą

AUGŠCIAUSIOS RŪSIES PREKĖS IŠ U.S.S.R. SANDELIŲ. Vidutinis kainos. Jokio mūto. Gavimas pakvituojamas. Specialus pristatymas.

PILNAI GARANTUOTA.

ZAPOROJETS 4 vietų automobilis, oro vėsin tuvas, 27 HP, 90 km. per valandą \$1064.00. Motociklas JUPITER (su šalinu vežimėliu) \$488.88. Stuvamos mašinos TULA (12 dūrių) \$48.88. Televizijos aparatai RECORD (15 lempučių) \$179.66. Didelis pasirinkimas puikių dovanų. Įvairių rūšių GARDŲS MAISTO SIUNTINIAI.

GR 3 22 sv. kvietinių miltų, 4,5 sv. r. kytos salami, 7 uncijos degintos kavos (1 dėžė), 400 cigarečių.

AUGSTOS KOKYBĖS AUDINIAI. Rašykite ar skambinkite angliškai ar lietuviškai, kad gautumėte pilną katalogą.

PINIGAI! U.S.S.R.

Pilnai išmokama. Jokių atskaitymų. Pasirašyti kvitai. Pristatoma per 2 savaites. Pilnai garantuota. Turi bankų departamento (N.J.) leidimą ir apdrausta iki \$20.000.

Vertė 9 rubliai už \$10. Persiuntimas iki \$30—\$275, per \$30—10%.

GRAMERCY SHIPPING CO. 118 East 28 Street, New York, N.Y. MU 9-0598.

Atidaryta: 9-5.30, šeštad. 9-1.

GRAMERCY SHIPPING INC. 744 Broad Street, Newark, N.J.

..ŠYPSENO..

Viejoj literatūros — filosofija

Garsiajam anglų aktorijui Alec Guinness viena kolegija nusprendė suteikti literatūros doktoratą. Guinness mandagiai atsakė: — Deja, esu labai silpnas rašytojas, todėl tokios garbės priminti negaliu.

Kolegijos vadovybė susigriebė ir pripažino jam doktoratą iš... filosofijos.

Mirties priežastis

— Nuo ko mirė tavo dėdė? — Dėl nuomonių skirtumo. — Ką? Negi jis susimušė su kuo nors? — Ne, jis galvojo, kad yra sveikas, o gydytojas tvirtino, kad serga...

Mokykloje

— Petraitai, tavo rašinys apie šunį žodis žodin atitinka Jurginio rašinį.

Galimas daiktas, mat, mes abu sutinkam tą patį šunį.

Karalius ir tūzas

Mokytojas aiškino velšų principai:

— Karalius dar nėra pats augščiausias. Yra kažkas augštesnio ir už karalių... — Žinai! — atsakė princas. — Tai tūzas!

Parinko Pr. Al.

City Driving School

OFICIALIAI PRIPAZINTA

Ontario Safety League. Nemokami nurodymai Jūsų namuose arba mūsų klaseje turintiems laikinius leidimus. Ir jau galima pradėti važiuoti pirmą pamoką su standartine ar automatinė mašina. 572 BLOOR ST. W. (prie Bathurst) TEL. LE 2-3656

SITAS simbolis reiškia, kad esame savistovūs — independent — visų APDRAUDOS reikalų tvarkytojai, profesinės sąjungos nariai.

PRANO BARAUSKO AGENTŪRA

RO 6-0811 arba RO 6-0832

Commissioner For Taking Affidavits.

OKULISTAS

S. BROGOWSKI, O.D.

420 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.). Telefonas: kabineto LE. 1-4251; namų CL. 9-8029.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

DR. E. ZUBRIENE

DANTŲ GYDYTOJA

1577 BLOOR ST. WEST (prie Dundas)

Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTE

DANTŲ GYDYTOJA

1796 BLOOR ST. W. (prie Keele)

Priėmimo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais 2-9 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais 9-5.30 val. p.p.

Telefonas RO. 6-1372

DR. V. J. MEILUVIENE

DANTŲ GYDYTOJA

262 Roncesvalles Ave. (prie High Park Blvd.)

Tel. 535-7025

Priima pacientus pagal susitarimą.

DR. V. SADAUSKIENE

DANTŲ GYDYTOJA

129 GRENADIER ROAD (2-ras namas nuo Roncesvalles) Toronto.

Telefonas LE. 1-4250

Priėmimo valandos: 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabineto telefonas LE. 4-4451

DR. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakaris ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 BLOOR ST. W., Toronto 4, (į rytus nuo Dufferin St.)

Telefonas WA 1-3924

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Šį sekmadienį Kristaus Karaliaus šventė. Kviečiama tikinčiųjų gausiai eiti Komunijos. 9.30 val. sekmadienio pamaldose dalyvauja jaunimas. Kviečiame visus įsijungti į atsakus ir giesmes dialoginėse Mišiose. Pamaldose dalyvauja vaikai kviečiami užimti pirmuosius suolus.

— Iš parapijos bažnyčios penktadienį palaidotas a.a. Petras Biliūnas, o šį trečiadienį, spalio 21 d., laidojamas a.a. Jonas Paliulis. Abiejų velionių artimiesiems nuosirdi užuojauta.

— Pradėta vaikų katechizacija. Tikybos pamokos vyksta sekmadieniais: po 9.30 val. pamaldų mokiniams, lankantiems viešąsias mokyklas, o po 11 val. pamaldų — vaikams, besirengiantiems ateinančių pavasarį pirmajai Komunijai.

— Pr. sekmadienį misijų reikalams bažnyčioje sukurta \$204.21. — Vilniaus Diena prisiminta pr. sekmadienio pamaldose. 11 val. pamaldos ta proga užbaigtos Lietuvos himnu.

— Šį penktadienį 7.30 v.v. bažnyčioje — Rožinis.

— Mokoma nauja grupė berniukų tarnauti Mišioms. Pamokos — po šeštad. m.-los pamokų šeštadieniais zakristijoje ir bažnyčioje.

Liet. kapinių lankymas Vėlinių proga — lapkričio 1 d., sekmadienį, 3 v. p.p. Prašoma iš anksto patvirtinti kapus.

T. Ged. Kijauskas, SJ, aplankė Torontą ir Hamiltoną, kur tarėsi moksleivių ateitininkų veiklos reikalais. Jis yra moks. at-kū c. valdybos d. vadas ir "L. Lietuviams" redaktorius narys.

Vyt. Meilus sėkmingai dirba Kanados užsienio tarnyboje ir gyvena V. Vokietijoje. Jis atsiuntė "T. Z." prenumeratą iki 1968 m. ir sveikinimus visiems pažįstamiems.

Dr. Ant. Pacevičiaus, K. Liet. Fondo pirm., 50 m. amžiaus suaktyvintas atžymėtas spalio 17 d. gausiame bičiulių būryje.

Lankėsi Vilniuje M. Liegienė ir V. Zemecas. Ten galėjo viešėti apie 13 dienų ir pasimatyti su gimine. Taip pat buvo sustoję Maskvoje ir Paryžiuje.

KLK Motorų Dr-jos c. valdyba reikiama nuosirdžiai padėkai Sv. Jono Kr. parapijai už \$50 auką Socialinės Pagalbos Informaciniam biurui išlaikyti.

Mirė lietuviai. Spalio 13 d. Sv. Juozapo ligoninėje, ilgai sirgęs širdies liga, mirė a.a. Petras Biliūnas; vilnietis, 42 m. Paliko žmoną ir du berniukus. Palaidotas Sv. Jono lig. kapinėse. Spalio 18 d. Our Lady of Mercy ligoninėje Torontose mirė a.a. Jonas Paliulis, 84 m., kilęs nuo Bartininkų, dr. J. Basanavičiaus kaimynas ir net tolimas gimnaitis. Laidojamas trečiadienį, spalio 21 d., iš Sv. Jono Kr. bažnyčios lietuvių kapinėse.

Kūrėjai-savariai spalio 17 d. paminėjo savo veiklos sukaktį specialiu pobūviu Sv. Jono Kr. salėje. Kalbą pasakė skyr. pirm. J. Matulionis.

Med. dr. J. Žmuidzinis iš Chicago aplankė savo brolių gen. kons. dr. J. Žmuidziną ir ponį.

A.a. A. Smetonos, buv. Lietuvos prezidento, 20 m. mirties sukaktis numatoma paminėti Torontose gruodžio 13 d. Rengėjų komitetas sudaro: K. Kalendra — pirm., E. Jurkevičienė, Stp. Kairys, Pr. Bastys, J. Kregždė, A. Traškevičius.

JORŲ SKAUTIJOS ŽINIOS

— Mirė buv. informacijos skyriaus vedėja sn. M. Mackevičienė-Slezevičiūtė. Jos atminimui vėliaus bus nuleidišamos iki pusiau stiebu.

— Jsn. dr. V. Cepui, Jūrų Skautijos garbės vyrui, atlikusiam nustatytą stažą pripažintas vyr. jūrų skautininko laipsnis.

— Jūrų Skautijos vado įsakymu, apdovanotas Inkaro garbės ženklu Torontose jūrų skautų rėmėjas K. Daulenskas.

— H. Montės Torontose budžių sueigoje skauto įžodį davė R. Tamulionis.

Prisikėlimo par. žinios

— Nuosirdžiai sveikiname mons. dr. J. Tadaraušką ir Hamiltono parapiją J. Centro pamatų pašventinimo proga. Dievo palaimos svarbiame darbe! Praėj. sekmadienį iškilmiškos Prisikėlimo parapijai atstovavo kleb. T. Placidas.

— Šį sekm. — Kristaus Karaliaus šventė. Graži proga visiems eiti sakramentų. Prisikėlimo Katalikų Vyrų Dr-jai bendros Komunijos eina per Mišias 11 val. Ateitininkai organizuoti ir su uniformomis dalyvauja Mišiose 10 val. Be to, visi kviečiami gausiai dalyvauti viešame Kristaus Karaliaus minėjime mūsų salėje 4 v. p.p. Minėjimą rengia Kat. Federacija.

— Šį šeštad., 8.30 v.v., Mišios už a.a. Kazimierą Petrą; užprašė bičiuliai Čeponkai, Matulevičiai ir Steponaičiai.

— Bažnyčioje Rožinis šokiadieniais — rytais po 8 v. Mišiu, sekmad. — po 9 v. Mišiu.

— Jaunimo šokiai — kas sekmad. 7.30 v.v. muz. studijoje.

— Choro repeticija — šį ketvirtad., 7.30 v.v. muz. studijoje.

— Jaunimo choro repeticija — šį penktad., 6.30 v.v. Visi choro vaikučiai gavo nario kortelės. Tėvelius prašome jas karts nuo karto patikrinti.

— Viešąsias gimnazijas lankantiems moksleiviams religijos pamokos — kas sekmad. po 10 v. Mišiu aktorijų kambariuose, salėje po sceną; dėsto T. Kornelijus.

— Viešųjų pr. mokyklų 8-to ir 7-to skyrių mokiniams katechetinės pamokos — kas antrad., 4.30 v. p.p.; 6-to ir 5-to — kas trečiad., 4.30 v. p.p. Vaikučiai, kurie ruošiasi pirmajai Komunijai ar jau priėmė Komuniją lanko viešųjų mokyklų nuo pirmo iki 4-to intinai skyrius, pamokas turi kas sekmadienį po 10 v. Mišiu. Visos pamokos dėstomos LV Namuose. Tėvelius maloniai prašome, kad jų vaikučiai šiose pamokose reguliariai lankytųsi.

— Parapijos statybai remti v. J. pradedas ateinančio mėn. pradžioje ir apims visus Torontos lietuvių. Tikimasi, jog prie šios statybos pagal išgales mielai prisidės ir neparapijiečiai lietuviai, nes kaip praity, taip ir ateity Prisikėlimo par. pastatatai tarnaus ne vien parapijiniais reikalais. Iki Kalėdų tikimasi surinkti \$50.000. Jau suaukota virš \$1.000. Nuosirdžiai dėkojame aukojusiems: \$120 — V. B. Endzeliusas, \$25 — dr. A. Matukis, \$20 — J. P. Barakauskas, \$10 — A. I. Gurevičius ir P. I. Regimons.

— Paskutinę spalio savaitę par. kunigai lankys parapijiečių šiuose priemiesčiuose ir apylinkėse miestuose: Milton, Applewood Heights, Concord, Richvale, Downsview, Willowdale, Agincourt ir Don Mills; be to, Torontose: Lisgar, Argyle, Beaconsfield, Northcote, Afton, Bank, Seaford, Maple Grove, Lumbervale, MacDonald, Russett, Pauline, Emerson, Fuller, Marion ir Pearson Ave.

— Susitauko: dr. Fred. Demanuele ir Birutė P. Čeponytė.

— Pakrikštytas Vytas ir Irenos Biskų sūnus Bronius Vytas; Algio ir Eleonoros Dūdų dukrelė Desirée Lee Loretta.

LV Namų tradiciniam bazare spalio 31 d. tarp skoningų įvairenybių bus: p. Punkrių ir p. Reksčių maisto krautuvų atsiųstos skanios dešros, baldų krautuvų puošnios lempos, elektriniai virdulys, puikūs gintaro karoliai ir kt. Nepamirškime spalio 31 dienos!

Bazarui artėjant "fantų lietuvių" ruošiamas LV Namuose spalio 25 d. po 10 v. Mišiu iki Kristaus Karaliaus minėjimo. Visi kviečiami, visi laukiami! Atsilankiusieji bus pavaistinti ponijų rėmėjų skaniais pyragais ir kavute.

Liet. vaikų darželį lanko apie 30 lietuviukų. Kiti 40 — nelietuviai. Liet. šeimos turėtų neužmiršti, kad tai jų vaikams įsteigta įstaiga. Darželis jų laukia.

Laišką iš Lietuvos, adresuotą V. Gastainui 1109 Queen St. E. ir siųstą U. Liudinskienės iš Kauno, atsiimti "T2" adm.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje — SLA Toronto kuopos trisdešimties metų veiklai paminėti

KONCERTAS BALIUS

ŠEŠTADIENI, spalio 24 d., 7 val. vak., punktualiai
Prisikėlimo parapijos salėje.

SIMTAS PONIJŲ IR PANELIŲ BUS APDOVANOTOS ROZEMIS.
PROGRAMA ATLIKS: SOL. N. BRAZULIENE IR BALETO ŠOKĖJOS R. ir M. JOKUBAITYTĖS IS KLEVELANDO. AKOMPONUOS MUZ. D. SKRINSKAITE. ŠOKIAMS GROS V. BABECKO ORKESTRAS. BUFETAS, LOTERIJA IR VERTINGA ĮEJIMO DOVANA.
VISUS KVIEČIA — SLA 236 TORONTO KUOPA

Maloniai kviečiame visus į

BAZARĄ ir RUDENS ŠOKIUS

SPALIO 31 D. PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SALĖJE.
12 val. — BAZARO PRADŽIA. Ten pat veiks gardžių lietuviškų valgių bufetas. Įėjimas nemokamas. Atidarytas iki 6 val. vakaro.

7.30 val. — ŠOKIAI. Įėjimas \$1.50, studentams \$1.00
Gros puikus 6 asmenų D'Amico orkestras.

Bazaro pelnas skiriamas Lietuvių Vaikų Namų naudai.
Šokių pelnas — Katalikų Moterų Draugijos Prisikėlimo parapijos skyriaus veiklai.

Dalyvaukime visi!

Lietuvių Vaikų Namų rėmėjai ir
KLKM Dr-jos Prisikėlimo par. skyrius

KRISTAUS KARALIAUS SVENTES MINEJIMAS Torontose įvyks šį sekmadienį, spalio 25 d., 4 v. p.p. Prisikėlimo par. salėje. Su paskaita pakviestas iš Klevelando žymus visuomenininkas A. J. Kasulaitis. Meninėje programoje dalyvauja sol. Janina Liustikaitė, muz. St. Gailevičius, jaunimas ir kt. Prie įėjimo — laisva auka lietuvių kryžiai Midlande. Maloniai kviečiame lietuvišką visuomenę gausiai atsilankyti į minėjimą.

KLK Federacijos Toronto skyrius

Lietuvių Filatelistų ir Numismatų klubo narių poatostoginis susirinkimas — spalio 25 d., 7 v. v. Prisikėlimo kavinėje. Besidomintieji taipgi kviečiami.

Valdyba

Prof. J. Eretas iš Sveicarijos gruodžio 6 d. Prisikėlimo salėje kalbės kolonijos jaunimui.

Socialinės Pagalbos Informacijos Biuras persikėlė į L. V. Namus, 57 Sylvan Ave., tel. 534-5773. Darbas pradėtas spalio 8 d. Biuras atdaras kas antrą ketvirtadienį nuo 7.30-9.30 v. vak., t.y. spalio 22 d., lapkričio 5 d., 19 d. ir t.t.

Biure maloniai sutiko dirbti žinomi Torontos socialinės pagalbos darbuotojai, kurie yra baigę Kanados universitetuose socialinės srities mokslus ir dirba vietinėse socialinės globos įstaigose.

Profesional patarnavimai yra teikiami visiems lietuviams, gyv. Torontose jų asmeninėse ir socialinėse problemose: vaiku, jaunimo, šeimos, vedū, senelių, pašalpų, alkoholizmo, psichinių sutrikimų atvejais. Profesinė paslauga užtikrinta.

SIUVAMA MASINA UŽ \$45, o taip pat dviračius, motociklus, automobilius ir t.t. siūnčia į Lietuvą: Baltic Stores Ltd., 421, Hackney Rd., London, E. 2. Great Britain, — seniausioji lietuvių imonė Anglijoje!

MAISTO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ siunčiami be jokių suvaržymų iš Anglijos. Čia Jums mielai patarnaus seniausioji Anglijos lietuvių imonė: Baltic Stores Ltd., 421, Hackney Rd., London, E. 2. Gt. Britain.

V-1 mišrus augstos kokybės 22 svarų maisto siuntinys tik \$30 su pasiuntimu ir muitu.

Išspų Kinijoj atomas, Maskvoj nuvirto Nikita, paspyškim siuntinį Kalėdoms kol sveikas "Taurus" Londone!

VISAIS SIUNTINIŲ REIKALAIS KREIPKITES!

"TAURO" atstovą St. Prakapą

Tel. RO. 7-9088 — 18 Brookside Ave., Toronto 9, Ont.

STAI VIENAS IS DAUGYBES GAUTU LAISKU IS LIETUVOS: per "TAURĄ" Jūs užsakyta siuntinį gavome pilnoje tvarkoje ir visos medžiagos ir viskas buvo pirmos rūšies. Pameginkite ir Jūs pasinaudoti "TAURO" patarnavimu, sutapysite laiką, pinigų ir būsite patenkinti.

Lankydami Torontą

neapmirškite užsukti lietuviškon dovanų, suvenyrų ir įvairių reikmenų krautuvėn "The Times"

1212 Dundas St. W. Tel. LE. 2-9547
J. BERZINSKAS
Užsakymai priimami ir paštu.

Apylinkės valdyba iš Torontose rengtos krašto parodos vadovybės gavo padėkos laišką už dalyvavimą parodoje ir kartu pakvietimą dalyvauti parodoje sekančią vasarą. Reikėtų tai reikala planuoti iš anksto įjungiant platesnę visuomenę. Apyl. valdyba taip pat gavo padėkos laišką iš naujojo Ontario prov. liberalų vado Endy Thomson, kuriam buvo pasiūta telegrama jo išrinkimo proga.

Seštad. mokyklos tarybos iniciatyva buvo sukvietus platesnis pasitarimas, kuriame svarstytas lietuvininkų seminari klausimas. Nutarta į organizuoti naujais pagrindais studentų būstinėje ir kviešti visus liet. studentus bei moksleivius. Pirmoji sueiga — spalio 30 d., penktadienį, 7.30 v. v. (žiūr. žiniuose).

Studentų Rėmėjų Būrelio visuotinis susirinkimas — šį sekmadienį, spalio 25 d., Prisikėlimo muz. studijoje po 11 val. pamaldų.

Kanados taut. grupių laikraščio atstovų suvažiavimas šaukiamas spalio 23-24 vokiečių Harmonie Club patalpose. Dauguma tautinių grupių laikraščių priklauso organizacijai "Canada Ethnic Press Federation", kuriai pirmininkauja suomis Br. Tenhunen, "Vapa Sana" red. Kanados taut. grupių laikraštinkai yra susibūrę į dvi draugijas — Torontose ir Winnipego; abi dr-jos sudaro federaciją. Kaikurie laikraščiai priklauso jai ir iš kitų vietovių. Federacijos vadovybės stengiasi, kad taut. grupių balsas būtų girdimas Kanados vyriausybėje, ir todėl su ja palaiko glaudžius ryšius. Pz. suvažiavime kalbės imigracijos min. R. Tremblay ir Ontario premjeras J. Roberts. Iš lietuvių suvažiavime dalyvaus "T2" redaktorius ir G. Rinkūnaitė, kaip laikraštinkų keliuonės po Ontario provinciją dalyvė.

Serga: Kartavičius — Western ligoninė; P. Augaitienė — Our L. of Mercy; Gensilaitis, Ph. Mily, Ann Ališauskas, V. Kozikis, J. Sventoraitienė, p. Kalūziene — Sv. Juozapo ligoninė.

Taksi šoferių tarpe yra ir lietuvių. Vienas jų, pripuolamai n. ateivio užtiktas, yra H. Jakavičius, dirbas ABC b-vėje. Gimęs Kanadoje, šiek tiek kalba lietuviškai. Tėvai atvykę Kanadon prieš 50 metų.

Klubo nariams STASIUI ir BRUNARDUI MACKEVICIAMS bei jų šeimoms tėveliui Lietuvoje mirus, reiškiamo nuosirdžiai užuojautą —

Toronto Lietuvių Medžiotų ir Žūklotų Klubas

A. + A.

STEPONUI MACKEVICIUI Lietuvoje mirus, jo sūnams Brunardui ir Stasiui bei jų šeimoms nuosirdi užuojauta —

O. J. Juodikiai
E. J. Račkauskai

ORKESTRAS visokiems parengimams. Patyres groti vestuvėse arba muzikos parengimuose. Europietiška muzika. Senas telefonas LE 5-0466. Dabar naujas telefonas 767-7084. A. ZAREMBA

Nuosavybių pirkimo ir pardavimo reikalais kreiptis: ST. DARGIS, EXTRA REALTY LIMITED, 1043 Bloor St. West, Toronto 4, Ont. Tel. LE 1-1161, namų tel. RO 6-8759

Lietuviška baldų dirbtuvė

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telef. WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537.

BALTIC MOVERS

Baldų pervedimas Torontose ir tolimoms distancijoms. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudburį ir kitur. 30 DEWSON ST., TORONTO Telefonas LE. 4-1403

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Spalio 17 parapijos svetainėje įvyko didelė vakarienė Jonui ir Elzbietai Baršauskams atžymėti jų 25 vedybinio gyvenimo jubilėui. Dalyvavo apie 300 asmenų. Baršauskai — nepailstami parapijos rėmėjai ir visada mielai atsakubia į talką. Geriausi linkėjimai sulaukė auksinio jubilėjaus!

— Spalio 17 palaidotas Stasiškis. Liko liudinčios — žmona ir dukrelė.

— Sunkiai serga Kazimieras Varnaitis; padaryta operacija. Serga Kiniauskas ir Kleiza.

— Spalio 23 d., 7.15 v.v. prasi-deda 40 valandų atilaidai. Vakare 8 val. pamokslas, po jo — Mišios. Tokia pat tvarka 24 d., šeštadienį; 25 d., sekmadienį, Mišios 9, 10 ir 11 val.; vakare — 5 v. Mišios ir 40 val. atilaidų užbaiga. Visi parapijiečiai yra kviečiami dalyvauti, ypač sekmadienio vakare 5 v. Labai prašoma paaukoti gėlių papuošimui altorių atilaidų metu.

— Sv. Elzbietai Dr-jos vakariene — spalio 31 d. Kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti; jūsų prisidėjimas paelngvins nupirkti šalduvų parapijos svetainei, kurio taip reikia.

— Ateinanti pavasarį numatoma apsodinti gražiais medeliais šventorius ir kleboniją. Kviečiami iš anksto pasidaryti pasodinti vieną kleveį savo šeimos vardu ar savo vaikams atminti.

— Parapijiečių lankymas: spalio 21 — Rsmst 12 Ave., Prefontaine, Dezery; 22 — ketvirtadienį — 12 Ave., Chambly, Aylwin, de le Salle; spalio 26 — Burbonier, 13 Ave., 14 Ave., Rsmst; spalio 27 — Orleans Charlemagne, 15 Ave. Rsmst.

— Kalėdų atostogų metu vėl įvyks jaunimo liksmavakaris. Po N. Metu bus organizuojama slidininkų ekskursija į kalnus. Planą paruošė stud. E. Petrusis.

— Spalio 17 St. Joseph's mokytojų kolegijoje gavo diplomus. Rita Baršauskaitė, Nijolė Gudžiūnaitė ir Laura Kiniauskaitė. Tegyvuoja mūsų mielos lietuviutės!

— Nuo mokslo metų pradžios sėkmingai mokytoja: R. Baršauskaitė St. Brandens N. 4 mokykloje ir N. Gudžiūnaitė su L. Kiniauskaite Blessed Adriaan Fortes mokykloje.

— Mūsų parapijos choras gražiai gieda Mišiu metu ir stengiasi dar daugiau tobulėti. Tai didžiausias nuopelnas choro dirigento p. Skyrilau, kuris nežino nei poilsio, negaili nei laiko ir su meile aukoja savo darbą. Dar prie karą aktyviai dalyvavo choras; kai pritrūkdavo tramvajui pinigų, pėsčias atveidavo į parapijos salę.

— Spalio 10 aplankė kleboną Chicoutimi vyskupijos gener. vikaras mons. G. Desgagne. Jis pažįsta lietuvius ir labai gražiai atsiliepė.

— Lapkričio 19 d. Mišios už mirusius Sv. Elzbietai nares.

— Lapkričio 22, 11 val., Mišios už visas sv. Elzbietai nares. Po Sumos parapijos svetainėje susirūčiai ir Draugijos metinis susirinkimas. Kviečiamos moterys gausiai dalyvauti.

— Sv. Kazimiero par. parengimų kalendorius: Sv. Elzbietai Dr-jos vakariene — spalio 31 d.; parapijos bazaras — lapkričio 6, 7, 8 d.; šeštad. mokyklos vakaras — lapkričio 14 d.; Sv. Kazimiero par. choro koncertas — lapkričio 28 d.; N. Metu sutikimas — gruodžio 31 d.; Sv. Onos Dr-jos vakariene — sausio 23 d.; Kazimieri-nių vakariene — vasario 27 d.; margučių vakariene — balandžio 24 d.

— Visi parapijiečiai yra prašomi pranešti savo naują adresą parapijos kunigams, jeigu išsikeliama į naują vietą. Gd.

Ateinantiems metams "Lito" valdyba numatė padaryti eilę pagerinimų "Lito" patarnavimuose. "Lito" įstaiga pradės dirbti nustatytas ne tik kasos, bet ir raštinės darbo valandas. Tiek dieniš, tiek vakarinės kasos darbo valandos abiejuose skyriuose bus pailgintos ir sutaps su kitų bankų dirbamomis kasos valandomis. Vakarinės "Lito" darbo valandos bus net ilgesnės, kaip kitų bankų, kadangi daugumas narių dieninėmis valandomis mažai tegali pasinaudoti. Nutarta išleisti padidintą metinės apyskaitos leidinį, kuriuo būtų paminėtos "Lito" dešmtmetis ir atspausdinti pakeistieji "Lito" įstatai. Pr. R.

Aušros Vartų par. žinios

— Katalikų Moterų Dr-ją šį šeštadienį, spalio 24 d., 7.30 v.v. ruošia rudens vakarą — koncertą. Programą atliks solistė Aldona Stempuzienė iš Klevelando, akomp. U. K. Clutterbuck. Po koncerto bus vakariene, loterija ir šokiai grojant geram orkestrui. Už viską aukojama tik \$2.50. Visi kviečiami šiame augsto meninio lygio parengime dalyvauti.

— Mūsų parapijos metinis parengimas bus ateinančių metų pradžioje, sausio 16 d., šeštadienį. Programoje dalyvaus Klevelando vyrų orkestras su dideliu dainų repertuaru. Oktetas jau yra koncertavęs įvairiose lietuvių kolonijose ir visur buvo šiltai sutiktas.

— Pakrikštija Z. ir H. Lapinų dukra Ramonės, Liucijos, Eleonoros vardais.

— Moterystės sakramentą priėmė Vytautas Dikaitis su Sofija Michalchuk.

— Šią savaitę, antrą, ir trečiad., T. K. Pečys baigs lankyti lietuvių už upės, prie St. Lambert, Ketvirtį, ir penkt. T. K. Pečys lankys Duvernay lietuvių. T. S. Kulbis pirmad. — penkt. lankys Verdune: Brown Blv., Manning, Moffat, Beatty, Osborne, Woodland, 6 Ave. ir kt. T. J. Vainys pirmad. — penkt. lankys La Salle: Bishop Power, George, Broadway, Central, Edward, La Salle Blv., Champlain Blv. ir, jei dar būtų laiko, 9 Ave.

— Užpraėjusio sekmadienio rinkliava — \$223.50.

Prez. A. Smetonos mirties dvi-dešimtmetis buvo gražiai paminėtas spalio 18 d. Jis buvo ruoštas Montrealio liet. org-jų komiteto, pirmininkaujamo buv. kr. valdybos pirm. Stp. Kęsgailos. Minėjimas įvyko AV parapijos patalpose. Mišias atnašavo ir labai gražų pamokslą pasakė Tėv. J. Vainys, SJ. Pamaldose su vėliauomis organizuotai dalyvavo savanoriai-kūrėjai, skautai, skautės ir šauliai. Salėje įvyko akademija. Poetas St. Santvaras prisiminė savo patirtį iš gimnazijos dienų Vilniuje, kur A. Smetona buvo mokytojas drauge su kitais mūsų tautos vyrais. Meninė dailė atliko Lietuvos op. sol. E. Kar-delenė, pian. K. Smilgevičius; poetas dr. H. Nagys paskaitė iš-traukų iš A. Smetonos raštų. Visi buvo minėjimo dalyvių šiltai priimti. Minėjimas buvo gražiai paruoštas; susirinko ypač gausus būrys tautiečių. —v—

CFMB radio stotis, per kurią girdime savąsias programas, yra įvairių tautinių grupių stotis. Vedama K. Stanczikowskio. Ji mielai duoda įvairių tautų muziką betkuriuo transliacijų metu. Kartais girdime ir lietuvišką muziką. Girdėtume dažniau, jeigu nepatingėtume stočiai paskambinti ar parašyti ko pageidaujame. Mat, stotis stengiasi vykdyti klausytojų norus ir pagal jų pageidavimus sustato savo programas. Tas mintis iškėlė stoties atstovas A. Pascal ir liet. pusvalandžio ved. L. Stankevičius. Tad išnaudokime proga!

"Lito" balansas 1964 m. rugsėjo 30 d. pasiekė \$1,161,123.38. Paskolų viso išduota \$1,019,618.88. Pelnas \$28,717.22.

ROYAL - LONDON & LANCASHIRE

APDRAUDOS BENDROVES

yra atstovaujamos:

Adamonis Insurance Agency Inc.

Quebec Insurance Brokers Association nariai

3907 Rosemont Blvd.

Tel.: 722-2472

GAISRAS — AUTOMOBILIAI

ATSAKOMYBE — GYVYBE

Tik